

Monitor antisemitische incidenten in Nederland: 2008

Met een verslag van de Gazaperiode: 27-12-2008 – 23-1-2009

Elise Friedmann

datacollectie 1-1-2007 – 1-10-2008
door Meïr Villegas Henríquez

CIDI – Centrum Informatie en Documentatie Israel

Postbus 11646 - 2502 AP Den Haag Tel. 070-3646862 - Fax 070-3653372 www.cidi.nl - cidi@cidi.nl

Den Haag 2009

MONITOR ANTISEMITISCHE INCIDENTEN IN NEDERLAND 2008

Met een overzicht van de Gazaperiode: 27-12-2008 – 23-1-2009

Inhoudsopgave

SAMENVATTING.....	2
INLEIDING.....	4
1. VERSLAG 2008 EN GAZA.....	8
1.1 DE PIEKEN IN BEELD.....	8
1.2 HET SOORT INCIDENTEN.....	10
ERNSTIGE INCIDENTEN.....	11
ANDERE REAL LIFE INCIDENTEN.....	12
SCHRIFTELIJKE UITINGEN.....	14
INCIDENTEN IN DE DIRECTE OMGEVING.....	17
HET MAATSCHAPPELIJK DOMEIN.....	20
1.3 OPVATTINGEN IN HAATMAILS OVER JODEN.....	23
2. POLITIE EN JUSTITIE.....	30
3. OVERIGE MAATSCHAPPELIJKE REACTIES.....	32
4. BEOORDELING.....	33
HOLOCAUSTONTKENNING, JODENHAAT EN ISRAEL.....	35
IDENTIFICATIE EN CONFLICT-IMPORT.....	36
AANPAK.....	37
4. AANBEVELINGEN.....	39
BIJLAGEN.....	40
BIJLAGE I: DEFINITIE EN UITGANGSPUNTEN ANTISEMITISME.....	40
BIJLAGE II: DE INCIDENTEN IN CIJFERS EN TABELLEN.....	42

SAMENVATTING

Na een relatief rustig jaar 2008, met 108 antisemitische incidenten tegen 104 in het jaar daarvoor, telde CIDI tijdens de operatie Cast Lead (27 december 2008 tot 23 januari 2009) **in minder dan één maand 98 antisemitische incidenten**. Dat is **bijna evenveel als in het hele jaar 2007 of 2008**. Dit is een internationale beweging. Andere Europese landen registreerden ook een sterke stijging, terwijl de ontwikkeling van het aantal antisemitische incidenten in 'rustige perioden' per land heel verschillend kan zijn.

Tijdens de Gazaperiode was het aantal meldingen van ernstige incidenten - fysiek geweld en concrete bedreiging daarmee - hoger dan in elk van de twee jaren daarvoor (3 in 2007, 5 in 2008, 9 tijdens Gaza).

Antisemitische uitingen op internet zijn als vanouds niet door CIDI geteld. Het Meldpunt Discriminatie Internet (MDI) meldde, evenals de politie, voor 2008 een vergelijkbare rust. **Het aantal antisemitische incidenten dat politie en MDI registreerden in 2008 was echter hoog in verhouding tot andere discriminerende incidenten**. Hoewel het geschatte aantal Joden in Nederland (40.000) veel lager is dan het aantal moslims (850.000 in 2007), registreerde de politie in 2008 141 incidenten wegens 'Joods zijn (of er zo uitzien)', tegen slechts 116 incidenten wegens 'Moslim zijn (of er zo uitzien)'. En hoewel de meeste bij MDI **gemelde** uitingen in 2008 betrekking hadden op moslims (met een verschil van 1), zijn de meeste **strafbaar geachte** uitingen in 2008 (252) antisemitisch.

Als altijd bij dergelijke pieken viel tijdens de Gazaperiode de grote **stijging van antisemitische e-mails** op. Het eveneens hoge aantal meldingen van antisemitische uitingen op internet – vrijwel altijd lezersreacties op bona fide nieuwssites – is door CIDI als gewoonlijk niet geteld; de meeste zijn gemeld bij het MDI. Dat telde tijdens de Gazaperiode 78 antisemitische uitingen, "tweemaal zoveel als normaal".

Voor zover een signalement bekend is, waren de **dadere** van 'real life'-incidenten vrijwel altijd Marokkaans of 'er zo uitziend'. Er zijn daarentegen aanwijzingen dat onder de circa vijftig mensen die hun haat per email of schriftelijk uitstortten over Joodse en Israelische instellingen en personen, waarschijnlijk veel autochtonen waren. Daarbij werden weinig rechts-extremistische uitdrukkingen of beelden gebruikt.

In reacties op het gebeuren in Gaza uitten veel mensen niet alleen een politieke mening over de daden van de Israelische regering (hetgeen door CIDI niet als antisemitisch wordt geteld), maar spuiden zij klassieke antisemitische vooroordelen over 'de' Joden.

Daarbij werd opvallend vaak de Holocaust ontkend of gebagatelliseerd. In de gemelde e-mails in 2007 werd dit geen enkele maal gedaan, in 2008 zeven keer; tijdens de Gazaperiode 20 maal. Vergelijkingen tussen Israel/Joden/Israeli's enz en nazi's kwamen in 2007 tweemaal voor, in 2008 11 keer; tijdens de Gazaperiode 19 keer. **Nog vaker werd gezegd dat de Holocaust 'volkomen terecht' was, 'afgemaakt' had moeten worden, of alsnog moet worden afgemaakt omdat 'alle Joden dood moeten'**. **Dit was de meest voorkomende antisemitische uitspraak in de geanalyseerde e-mails**: hij werd tweemaal gedaan in 2007, 15 keer in 2008 en 23 keer tijdens 'Gaza'.

Het gelijkstellen van Israelische acties aan de Holocaust, of zelfs zeggen dat de Holocaust minder erg is dan Israelische acties, is nooit eerder zo massaal in Nederland gepropageerd als tijdens de Gazaperiode. Dit gebeurde door op grote schaal via internet en e-mail verspreide fotomontages, maar meer nog door specifiek op Nederland gerichte pamfletten die in enorme aantallen door het hele land huis aan huis zijn verspreid. Taalfouten in de tekst achterop het pamflet lijken te wijzen op niet-Nederlandse opstellers. Gezien de grote schaal van de verspreiding en de gemaakte kosten gaat het mogelijk om een organisatie.

In alle categorieën incidenten was vooral de grootschaligheid van de haat verontrustend.

Honderden, met tv-kijkers meegeteld duizenden mensen die helemaal niets te maken hebben met het conflict, werden er ongevraagd mee geconfronteerd. Vooral de spreekkoren die tijdens demonstraties ' Hamas, Hamas, Joden aan het gas' en ' Hitler, Hitler, Hitler' scandeerden, maakten een beangstigende indruk op grote aantallen ooggetuigen en tv-kijkers.

De heftige reactie op gebeurtenissen in het buitenland, alléén wanneer het om Israël gaat, blijft een zorgelijk fenomeen. **Daarbij is het verontrustend dat ook mensen die zich niet antisemitisch uiten het vaak volkomen normaal lijken te vinden dat anti-Israëlgevoelens leiden tot anti-Joodse gevoelens en daden.** Zo lang deze foute grondhouding blijft bestaan, kan de Joodse gemeenschap in Nederland op elk willekeurig moment, steeds opnieuw, het slachtoffer worden van een nieuwe antisemitismegolf. Het is een waanidee dat op alle mogelijke manieren voortdurend moet worden bestreden.

Uit een analyse van onder meer de bij CIDI gemelde e-mails blijkt dat voor de verzenders de **Holocaust** niet langer geldt als universele waarschuwing tegen antisemitisme. Deze hatemailers schuiven integendeel Israël/Joden enz. ten onrechte vergelijkbare of ergere vergrijpen in de schoenen **als rechtvaardiging voor antisemitisme en om het bestaansrecht te betwisten van niet alleen Israël, maar vaak het gehele Joodse volk** waar ook ter wereld. Voorstellen zoals van de VVD, die maken dat het ontkennen van de Holocaust onder bijna alle omstandigheden niet langer strafbaar is, zijn juist in deze omstandigheden buitengewoon contraproductief.

Bovendien gaat van het feit dat Justitie antisemitisme uiterst traag en soms pas na veel aandringen en lijkt te vervolgen een verkeerde voorbeeldwerking uit. Direct benadeelden blijven zich onveilig voelen doordat Justitie hen meestal niet informeert als er wel actie wordt ondernomen.

CIDI merkt al jaren op dat de sfeer in Nederland, ook tijdens 'piekjaren', minder grimmig is dan in andere Europese landen. Daarvoor verdienen onder meer landelijke politici een compliment, althans degenen onder hen die niet 'meehuilen met de wolven in het bos'. Hun grote inzet bij het bestrijden van racisme en van de verharding van het maatschappelijk discours mag niet onderschat worden. Het is te hopen dat dit zo blijft.

INLEIDING

CIDI publiceert sinds 1983 jaarlijks een overzicht van antisemitische incidenten in Nederland. Voorgaande rapporten gaven daarnaast vaak een overzicht van de eerste vijf maanden van het jaar waarin zij verschenen. Dit rapport wijkt in twee opzichten van deze gewoonte af. In de separate gepubliceerde bijlage met de antisemitische incidenten zijn ook die in het jaar 2007 opgenomen; over dat jaar was door omstandigheden alleen een verslag gepubliceerd (zonder de incidenten). Deze incidenten uit 2007 worden betrokken in een analyse van antisemitische incidenten in Nederland 2008. Verder bevat dit rapport, naast het overzicht over het jaar 2008, een apart overzicht van de periode 27 december 2008 tot 23 januari 2009, hier kortweg aangeduid als de 'Gazaperiode' of 'Gaza'.

De operatie *Cast Lead* begon op 27 december 2008. In reactie op de jarenlang voortdurende beschietingen op Zuid-Israël voerde het Israelische leger, de IDF, acties uit in de Gazastrook. Het was een heftige periode. De wereld werd overstroomd met afschuwelijke beelden van de oorlog in Gaza. Iedereen heeft het volste recht om daar boos en verdrietig over te worden, en die gevoelens te uiten zo fel als hij wil. Helaas bleef het daar niet altijd bij. Sommige mensen uitten niet alleen (of zelfs helemaal niet) een politieke mening over de daden van de Israelische regering (*en* van Hamas), maar spuiden antisemitische vooroordelen over 'de' Joden of 'de' Israeli's in het algemeen. Daarbij werd opvallend vaak de Holocaust ontkend of gebagatelliseerd.

In een enkele maand waren er negen ernstige incidenten (fysiek geweld en dreiging daarmee). Joodse instellingen, bekende en onbekende Joodse Nederlanders werden schriftelijk en telefonisch bedreigd. Op straat, in de bus, tijdens een personeelsfeest in de Rai en per telefoon werd gescholden (vaak Hamas, Hamas, Joden aan het Gas, soms speeches van Hitler), bij synagoges en particulieren werden ruiten ingegooid.

Bijna vijftig mensen, onder wie waarschijnlijk veel autochtonen, stortten hun haat per email – heel soms per anonieme fax of brief – uit over Joodse en Israelische instellingen. Zij maakten 'de Israeli's', maar vaker nog 'de Joden' of 'jullie' uit voor nazi's, plegers van genocide en kindermoordenaars. Veel van deze mailers verwezen naar de Holocaust. Hitler had gelijk, of had zijn werk af moeten maken, schreven sommigen. Als het nu nodig zou zijn, zouden zij geen Joden helpen, zeiden anderen. Of: de Holocaust was terecht of begrijpelijk, want 'Jullie zijn het kwaad', zoals een van hen schreef. Verwijten als 'hebben jullie dan niets geleerd' of juist 'jullie hebben het van de nazi's geleerd' passeerden de revue en soms kregen de Joden en passant de schuld van de financiële crisis en andere wereldproblemen. De meeste haatmail arriveerde anoniem, maar sommige afzenders gaven hun naam en adres. Een analyse van de antisemitische elementen in deze mails vindt u verderop.

Lezersreacties op internetforums vertoonden veel overeenkomst met deze e-mails, vooral met e-mails die impulsief vanaf een website werden verzonden. Bij CIDI kwamen ook hierover meldingen binnen van schelden, aanzetten tot haat, vergelijkingen die de Holocaust ontkenden of bagatelliseerden, nazi-hyves en meer in die trant. Deze meldingen zijn als vanouds niet geteld door CIDI; het Meldpunt Discriminatie Internet houdt een eigen rapportage bij waarin ook de meeste meldingen bij CIDI zijn opgenomen. Ook dat Meldpunt rapporteerde een toename van haat.

Voor de grootschaligheid van de haat was verontrustend. Honderden, met tv-kijkers meegeteld duizenden mensen die helemaal niets te maken hebben met het conflict, werden er ongevraagd mee geconfronteerd. Achter de simpele melding van één incident kon bijvoorbeeld het verspreiden schuilgaan van honderden afgrijselijke folders, die bij even zoveel willekeurige burgers door het hele land huis aan huis op de mat vielen. Of de ongevraagde verzending van een e-mail met al even gruwelijke beelden aan grote lijsten ontvangers. 'Hamas, Hamas, Joden aan het gas' en 'Hitler, Hitler, Hitler' scandeerden betogers tijdens anti-Israël demonstraties in de grote steden, waarvan op televisie beelden werden uitgezonden. Het aantal

malen dat zoiets werd geroepen en het aantal 'roepers' zijn niet geteld en waren ook niet te tellen, maar elk incident maakte een beangstigende indruk op grote aantallen toeschouwers. CIDI telde slechts het aantal demonstraties waarin zich incidenten voordeden, elk als 1 incident. Bij een Joods gezin werden zo vaak de ruiten ingegooid, dat zij ertoe overgingen een hek rond het huis te zetten: ook dat is slechts één melding.

De laatste jaren gingen oplevingen van geweld in het Midden-Oosten samen met pieken in de antisemitismecijfers ('zuivere' kritiek op het beleid van Israelische regeringen telt CIDI *niet* als antisemitische uiting, hoe rabiaat ook.) Een verband daartussen lag voor de hand, maar tot nu toe werden dergelijke pieken meestal opgenomen het totaaloverzicht van het jaar waarin zij plaatsvonden. Na de dramatische gebeurtenissen in Gaza en de dramatische effecten daarvan in Nederland, vinden wij het verhelderend een apart overzicht te geven van deze piek.

Voor instellingen die antisemitisme registreren was 2008 vooral het jaar waarin *Cast Lead* begon. Die operatie zorgde niet alleen in Nederland, maar over de hele wereld voor een abrupte toename van het aantal antisemitische incidenten. Ook in andere Westeuropese landen werden haatleuzen geroepen tegen Joden, al dan niet bij demonstraties – grotere dan hier. Lang niet alle cijfers zijn nog bekend, maar er was zeker een sterke toename van aanvallen op synagogen, Joodse gemeenschapsgebouwen en individuele Joden. In **België**, waar een man op één avond vier verschillende 'herkenbare Joden' bewerkte met een stok. In **Frankrijk**, waar alleen al in januari 352 antisemitische incidenten werden geregistreerd; bijna evenveel als de 460 incidenten die daar in het hele jaar 2007 en 2008 voorkwamen. (Overigens betroffen natuurlijk niet al die 352 incidenten gewelddadige aanvallen op personen.) In **Engeland** registreerde de Community Security Trust 250 incidenten in de vier weken van de Gaza-acties, en er werden incidenten gerapporteerd in Spanje, Zweden en Duitsland. Ook in de **Verenigde Staten** brachten, voor het eerst in vier jaar, de eerste maanden van 2009 een stijging. Het beschieten van een bewaker in het Holocaust Memorial museum in New York in juni "was geen geïsoleerd incident, maar maakt deel uit van een 'golf van haat' jegens Joden en anderen", zei ADL-directeur Abraham H. Foxman. In de eerste zes maanden van 2009 vonden meer gewelddadige antisemitische aanvallen plaats in de VS.

Het jaar 2008 wordt door dit alles enigszins overschaduwd, maar een vergelijking met de Gazaperiode is interessant, juist omdat er in dat jaar geen speciale erupties waren in het Midden-Oosten. CIDI registreerde 108 incidenten, weinig meer dan in het al even 'rustige' jaar daarvoor.

In tegenstelling tot de Gazaperiode toonde het jaar 2008 in West-Europa en de VS een wisselend beeld. In **Groot-Brittannië** rapporteerde de Community Security Trust (CST) een daling: 541 incidenten, vier procent minder dan de 561 incidenten in 2007. Ook het aantal ernstige incidenten - die in Engeland veel meer voorvallen dan hier - daalde: in 2008 waren het er 'maar' 88, 25 procent minder dan in 2007 (117). Het was verontrustend dat in totaal vijftig incidenten (verdeeld over alle categorieën) gericht waren op Joodse scholen of schoolkinderen op weg van en naar school. Schoolkinderen zijn in Engeland gemakkelijk te plaatsen door hun uniform, dat per school verschilt.

In **Frankrijk** werden in 2008 bijna evenveel incidenten gemeld (474) als in het jaar daarvoor (473). **Zwitserland** en **Duitsland** daarentegen rapporteerden een stijging; in franstalig Zwitserland waren er bijna driemaal zoveel incidenten als in het jaar daarvoor: 96, tegen 38 in 2007. De stijging in Duitsland was minder, maar nog altijd fors: een voorlopige telling kwam to 1089 incidenten, 15 procent meer dan in 2007. In de **Verenigde Staten** rapporteert de Anti Defamation League - Amerika's oudste organisatie die in het geweer komt tegen antisemitisme - voor 2008 voor het vierde achtereenvolgende jaar een daling met 1,352 incidenten in 2008, tegen 1,460 in 2007. Een extra bron van antisemitisme was daar de financiële crisis, die appelleerde aan klassieke antisemitische vooroordelen. Ook de ADL signaleert een 'verbazende' stijging van antisemitische uitingen in de vorm van reacties op *mainstream* nieuws- en videosites.

Dit lijkt erop te wijzen dat elk land, zolang er geen sterke invloeden zijn van buiten, zijn eigen 'basis-antisemitisme' heeft met een eigen dynamiek. De pieken die optreden onder invloed van het conflict in het Midden-Oosten daarentegen volgen vooral in West-Europa eerder een gezamenlijk, internationaal patroon.

Of het aantal antisemitische incidenten in een bepaald land nu een stijgende trend heeft of een dalende, geweld in het Midden-Oosten veroorzaakt een stijging.

Dit laatste is al eerder gemeld, ook in CIDI-overzichten. Maar wat de effecten op lange termijn zijn van die herhaalde oplevingen, staat te bezien. Als er zulke effecten zijn, zal het gaan om veranderingen in de opvattingen over Joden. Het is daarom van belang te analyseren wat de opvattingen zijn die spreken uit de incidenten. CIDI is altijd zeer terughoudend geweest met het doen van uitspraken hierover, omdat de jaarlijkse aantallen incidenten laag zijn en er sprake is van een alom gesignaleerde onderrapportage. Maar juist waar het gaat om opvattingen is het ook bij deze aantallen mogelijk een analyse uit te voeren. Om meer inzicht te krijgen in het 'piekfenomeen', worden in dit rapport de 'basisjaren' 2007 en 2008 vergeleken met de 'piekperiode' Gaza, en in een enkel geval de piekperiode van de Tweede Libanonoorlog (12 juli tot 14 augustus 2006). Daarbij is de inhoud van de e-mails uit de gerapporteerde periodes geanalyseerd.

Met betrekking tot de onderrapportage merken wij op dat antiracismebureaus die campagnes voerden om de meldingsbereidheid te vergroten, constateerden dat de resulterende 'extra meldingen' verhoudingsgewijs eenzelfde verdeling over de verschillende rubrieken toonden als altijd. Dit zou erop kunnen wijzen dat de onderrapportage gelijk is verdeeld over de verschillende incidenttypes. Maar zelfs al is dit niet het geval: bij het registreren en bestrijden van racisme en antisemitisme zijn meldingen de enige indicatie waarover wij beschikken. Het feit dat de verschillende instanties die zich hiermee bezighouden jaarlijks dezelfde (cijfermatige) trends signaleren, ondersteunt de indruk dat de meldingen die wij hebben een redelijke indicator zijn van 'wat er leeft'.

Naar 'wat er leeft' in het buitenland heeft de Anti Defamation League onderzoek gedaan door opvattingen over Joden te bevragen. Daarbij waren 3500 respondenten in zeven Europese landen betrokken: Oostenrijk, Frankrijk, Duitsland, Hongarije, Polen, Spanje en Groot Brittanje. Het onderzoek vond plaats tussen 1 december 2008 en 13 januari 2009, gedeeltelijk dezelfde periode als hier besproken. Het werd gedaan door aan de respondenten een uitspraak voor te leggen, en hen te vragen wat zij daarvan denken. Een onderzoek met grotendeels dezelfde vragen was in 2007 gedaan, toen ook in Nederland.

Hieronder een greep uit de resultaten, met daarachter de resultaten voor Nederland in 2007. In landen die aan beide onderzoeken meededen, toonden de resultaten in 2008 gemiddeld weinig verschil met die in 2007, maar de percentages in individuele landen zijn soms gestegen of gedaald. Er kan dus niet geconcludeerd worden dat Nederland nu dezelfde resultaten zou geven.

- Gemiddeld over de zeven landen samen denkt 49% dat Joden **"waarschijnlijk" loyaler zijn met Israël dan met hun land**. In Spanje, Duitsland en Polen denkt een meerderheid dit. In 2007 vond 46% in Nederland dit.
- Gemiddeld over de zeven landen samen denkt 40% dat Joden **"waarschijnlijk" teveel macht hebben in de zakenwereld**. In Hongarije, Polen and Spanje denkt meer dan de helft dit. In 2007 vond 11% in Nederland dit.
- Gemiddeld over de zeven landen samen denkt 41% dat Joden **"waarschijnlijk" teveel macht hebben in financiële markten**. In Spanje vindt 74% dit. In 2007 vond 14% dit in Nederland.
- Gemiddeld over de zeven landen samen denkt 44% dat Joden **"waarschijnlijk" nog steeds teveel praten over wat hen is overkomen in de Holocaust**. In Oostenrijk, Duitsland en Polen (!) vindt meer dan de helft dit. In Nederland vond 31% dat in 2007.
- Gemiddeld denkt bijna een derde (32%) dat **drie van die vier uitspraken "waarschijnlijk waar"** zijn, en 15% denkt dat ze alle vier "waarschijnlijk waar" zijn. In Polen, Spanje, Hongarije en Frankrijk ligt dat percentage nog hoger. In Nederland was dit percentage 8% in 2007.
- Gemiddeld geeft 31% in de zeven landen **Joden in de financiële wereld "heel veel", "vrij veel" of "een beetje" de schuld van de economische wereldcrisis**.

Er zijn ook vragen gesteld over de invloed van Israël op denkbeelden over Joden:

- Gemiddeld zegt 23% "ja" op de vraag: **Hebben de acties van de Staat Israël invloed op uw opinie over Joden?** (Nederland 2007: 15%) En van die ja-zegggers, zegt 58% **dat hun mening nu slechter is** – in Nederland was dit in 2007 al 69%, het op een na hoogste.

- Aan de respondenten is gevraagd **waardoor volgens hen het geweld tegen Joden in hun land wordt veroorzaakt: door anti-Joodse gevoelens, of door anti-Israelische gevoelens**. In de zeven landen samen denkt gemiddeld 38% dit wordt veroorzaakt door anti-Joodse gevoelens (Nederland 2007: 42%); 24% denkt dat het door anti-Israelische gevoelens wordt veroorzaakt (Nederland 2007: 25%). Alleen in Spanje denkt een meerderheid dat het komt door anti-Israelgevoelens (38% tegen anti-Joods 26%); in 2007 was dat in vier van de zes landen het geval.

Als gezegd is de inhoud geanalyseerd van de e-mails die in 2007, 2008 en de Gazaperiode bij CIDI zijn gemeld. De resultaten daarvan geven, anders dan het ADL-onderzoek, natuurlijk geen representatief beeld van wat 'de gemiddelde Nederlander' vindt.

CIDI maakt bij het opstellen van de antisemitismemonitor dankbaar gebruik van data van andere organisaties. In 2007 hebben zij allen opnieuw hun gegevens ter beschikking gesteld. Het separate overzicht van alle incidenten, te vinden via de CIDI website, is gebaseerd op meldingen gedaan bij het CIDI, Art1 (het landelijk coördinatiepunt van antidiscriminatie bureaus), het Meldpunt Discriminatie Internet (MDI), de Antifascistische onderzoeksgroep Kafka, de regiopolitie Amsterdam-Amstelland, het Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme (CIV) en het Landelijk Expertise Centrum Discriminatiezaken (LECD).

Omdat echter niet al deze gegevens tijdig beschikbaar waren voor dit overzicht over 2008 (en al helemaal niet de gegevens voor de Gazaperiode, die nergens apart worden geregistreerd), is waar nodig een correctie toegepast. Meldingen die wij in 2007 ontvingen via andere organisaties waarvan de gegevens over 2008 ontbreken, zijn bij inhoudsanalyses ter wille van de vergelijkbaarheid buiten beschouwing gelaten.

Ter wille van de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren omvat de telling van 2008 alle incidenten uit het hele jaar, inclusief de periode aan het eind van het jaar toen de Gaza-actie net begonnen was.

Ook in het 'Gaza-overzicht' zijn alle incidenten geteld die in die periode voorvielen. Om subjectieve oordelen te vermijden, is niet getracht een onderscheid te maken tussen incidenten die rechtstreeks verband hielden met de gebeurtenissen in het Midden-Oosten en andere, die daar mogelijk los van staan. Hetzelfde geldt voor de telling van incidenten tijdens Libanon II (zie hiervoor het Overzicht van antisemitische incidenten in Nederland 2006).

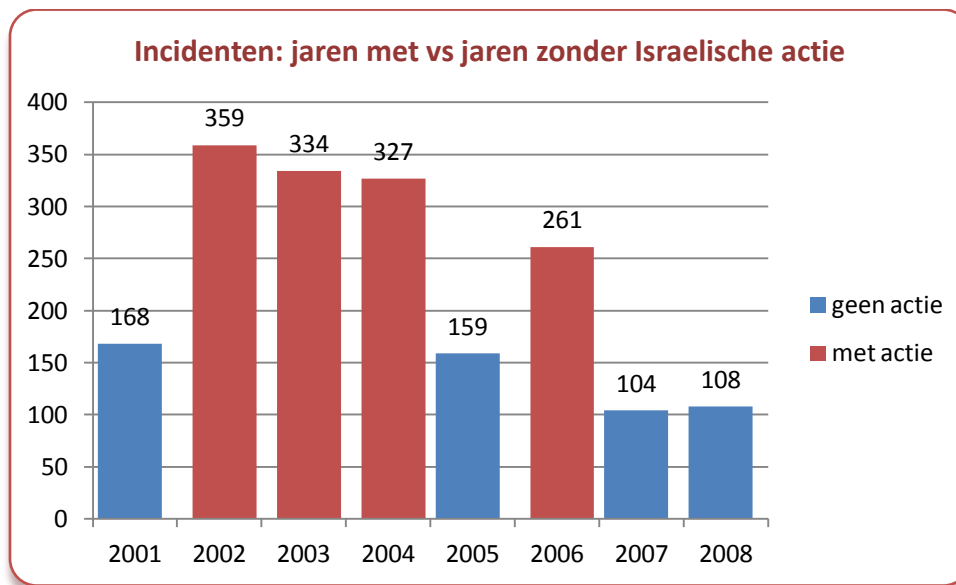
1. VERSLAG 2008 EN GAZA

1.1 De pieken in beeld

Het ook door anderen vaak veronderstelde verband tussen militaire acties van Israël in het Midden-Oosten en een toename van antisemitische uitingen in Nederland is onderzocht door een vergelijking van het aantal incidenten in 'rustige' jaren, met dat in jaren waarin acties plaatsvonden. De incidenten zelf en de rapportage over eerdere jaren zijn te vinden via de CIDI-website..

De zgn. tweede intifada, die begon in 2000, zorgde voor diverse Israelische acties in de jaren 2001 tot 2008. De eerste werkelijk geruchtmakende actie was *Operation Defensive Shield* in 2002. (Nadat er zeer veel doden waren gevallen onder Israelische burgers in 2001 en 17 in het eerste kwartaal van 2002, voerde de IDF acties uit in onder meer Jenin. Over die laatste werden onware berichten omtrent "massaslachtingen" in omloop gebracht. Tegen de tijd dat die ontzenuwd waren, hadden veel mensen al gereageerd.) Het jaar 2003 was een aaneenschakeling van Palestijnse aanslagen en Israelische tegenacties, o.a. in Gaza. In 2006 vond de Tweede Libanonoorlog plaats na een aanval van Hezbollah op Israelisch grondgebied, waarbij twee Israelische soldaten werden ontvoerd en acht andere gedood.

Wanneer deze acties worden afgezet tegen het aantal antisemitische incidenten in Nederland (over 2000 is geen totaalstelling beschikbaar) geeft dit het volgende beeld:

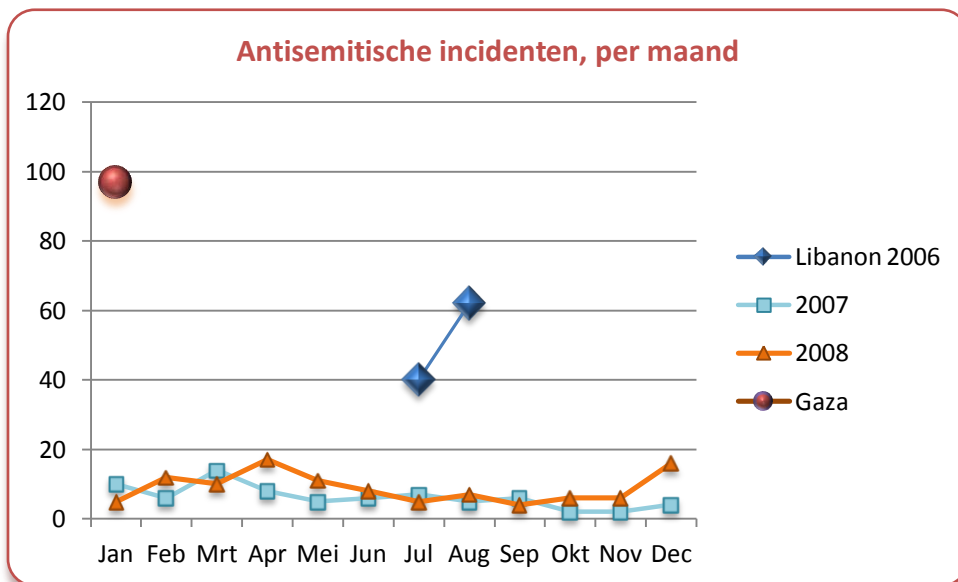

* 'Geen actie' betekent niet dat het rustig was: in het intifadajaar 2001 bijvoorbeeld kwamen vele tientallen Israelische burgers om bij terroristische aanslagen, maar er waren geen grote Israelische tegenoperaties.

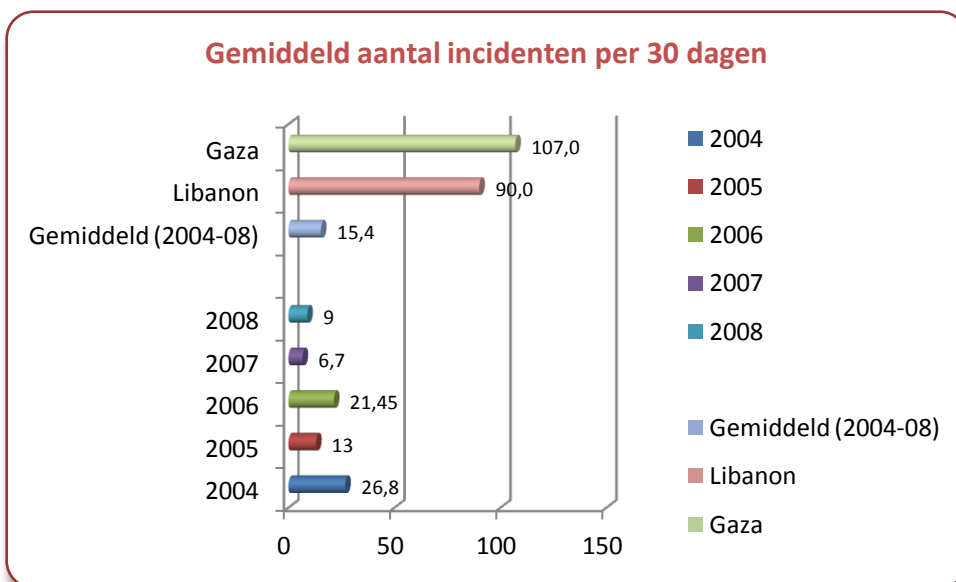
Er is een opvallend verschil, maar zowel de rustige jaren als de piekjaren laten een dalende tendens zien, met een zeer lichte stijging in 2008.

De invloed van geweld in het Midden-Oosten is nog scherper te zien wanneer we niet kijken naar de incidenten in een heel jaar. Hieronder is het aantal incidenten *per maand* voor de 'rustige' jaren 2007 en 2008 vergeleken met het aantal incidenten in de piekperiodes Gaza (27 december 2008 tot 23 januari 2009, 27 dagen) en Libanon II (12 juli tot 14 augustus 2006, 34 dagen), die elk ook ongeveer een maand duurden. 2007 en 2008 geven een vrij gelijkmatig beeld, met twee lichte pieken in 2008. Die in december valt samen met het begin van de Gaza-actie. (Een lichte piek in april zou mogelijk een reactie kunnen zijn op 'kleinere' invallen in Gaza. Dit is echter lang niet zeker, omdat die begonnen in maart en begin april eindigden. In

andere gevallen is er onmiddellijk een resultaat te zien en niet een paar weken later. De piek is te klein voor verdere analyse.) De piekperiodes Libanon II en Gaza vallen volledig buiten de rustige lijnen van 2007 en 2008. Al zijn de aantallen incidenten niet groot, het verschil is te groot om op toeval te berusten.

De piekperiodes zijn echter niet even lang (27 'Gazadagen' vs. 34 'Libanondagen') en omvatten uiteraard veel minder dagen dan een heel jaar. Ter correctie van deze ongelijkheid is het gemiddelde aantal incidenten per 30 dagen berekend: voor elk van de laatste vijf jaren; gemiddeld over deze vijf jaren samen; en voor de twee piekperiodes apart (totaal aantal incidenten in een periode, gedeeld door het aantal dagen in die periode, maal 30). Het verschil blijkt enorm, zelfs in vergelijking met het gemiddeld aantal incidenten per 30 dagen voor de piekjaren 2004 en 2006.

1.2 Het soort incidenten

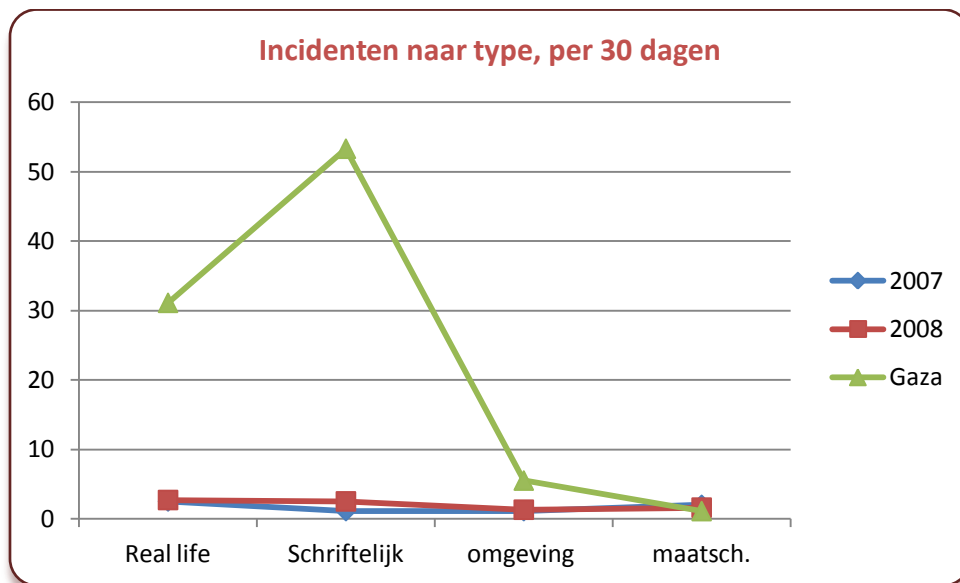
In dit Overzicht van antisemitische uitingen in Nederland in 2008 is ter wille van de vergelijkbaarheid dezelfde rubricering van incidenten aangehouden als in voorgaande jaren. Dat geeft het volgende beeld.

Tabel 1: Aantal incidenten in de gerapporteerde periode*

	2007	2008	Gaza	waarvan '08
Geweld	1	2	3	
Bedreiging	2	3	6	
Vernieling synagoge, begraafplaats, monument	2	0	5	
Bekladding synagoge, begraafplaats, monument	4	2	1	
Overige vernielingen/bekladdingen	12	7	7	
Schelden	8	17	2	
Telefoon	2	2	5	
Brieven, faxen, pamfletten, stickers	9	8	6	1
E-mails	4	30	48	8
Buren/buurt	3	3	1	
School	6	8	4	1
Werk	4	5	0	
Sport	7	6		
Media	4	7	2	
Demonstraties	2	0	7	
Extreem-rechts - hitlergroet, nazisymbolen	8	5		
Boeken, Toneel, Films, Exposities	2	2	0	
Muziek	1	0	0	
Overig	-	1	1	
TOTAAL	81	108	98	

Om te bezien of de aard van de incidenten anders was in de piekperiode Gaza dan in de twee rustige jaren ervoor, zijn de rubrieken gegroepeerd in vier categorieën: *'Real life'* (geweld, bedreiging, vernieling en bekladding, schelden en telefoon), *Schriftelijk* (per brief, fax, flyer of e-mail), *Omgeving* (incidenten die zich afspelen in de directe omgeving, met burens in de straat/buurt, op school of op het werk) en *Maatschappelijk* (incidenten die zich afspelen in het maatschappelijk domein: sport, media, enz., die veel minder gericht zijn op individuele melders). Hieronder is dezelfde correctie van de tijdsduur toegepast als hiervoor: de aantallen zijn omgerekend naar het gemiddelde aantal per 30 dagen voor elke periode. Zie voor de absolute aantallen Tabel 1 in Bijlage II.

* Gegevens van andere organisaties waarvan een omschrijving ontbreekt zijn niet opgenomen, ook om eventuele doublures te vermijden. Dit geeft een lichte vertekening naar beneden voor 2008 en Gaza.

Incidenten in de directe omgeving zijn tijdens de Gazaperiode nauwelijks gestegen en die in het maatschappelijk domein niet, hoewel er juist zeer veel meldingen binnenkwamen bij CIDI, vooral over uitingen in de media. Omdat dit echter vaak ‘ongrijpbare’ ergernissen betrof – veel mensen vonden bijvoorbeeld dat er onevenredig veel aandacht werd besteed aan de Palestijnse kant van het Gaza-gebeuren – zijn alleen de uitschieters in slechte zin geteld. Ook als veel Joden zich ergeren aan een bepaalde uiting, is hij daarmee nog niet per se antisemitisch. In de Gazaperiode is bovendien (juist vanwege de zich opstapelende ergernissen) ‘strenger’ geteld dan bijvoorbeeld in 2007. Vooral de ‘Real life’ incidenten en de schriftelijke incidenten zijn echter dramatisch gestegen in de piekperiode Gaza, en dat terwijl ook in deze rubrieken zeer conservatief is geteld. Hieronder meer over de incidenten naar modus operandi.

Ernstige incidenten

In de categorie ‘**fysiek geweld**’ zijn alleen incidenten met zeer gericht geweld tegen personen of instellingen geteld, dat lichamelijk letsel tot gevolg kon hebben. **Daarvan waren er twee in 2008 en drie in de Gazaperiode.** Dit waren in alle gevallen persoonlijke confrontaties, met uitzondering van de beschieting van een Joodse instelling in de Gazaperiode. In deze categorie valt bijvoorbeeld een incident in 2008, waarbij een herkenbaar Joodse jonge man in Amsterdam eerst wordt uitgescholden voor “kankerjood” en daarna wordt achterna gefietst door drie (naar eigen zeggen) Marokkaanse jongens. Zij sluiten hem in met hun fietsen en beginnen na een inleidend zinnetje te trappen, waarbij hij valt over een van hun fietsen. Hij krijgt harde trappen tegen zijn schouder en, als hij al op de grond ligt, in de buik. Melder weet op te staan en begint een van de kleinere jongens, die bij hem staat, terug te duwen; daarop gaan de drie ervandoor.

Tijdens de Gazaperiode deed zich een vergelijkbaar incident voor met een 16-jarig meisje, ook in Amsterdam. Ook hier betrof het een groepje van drie (Marokkaans uitzienende) jongens, en het verloop was vergelijkbaar. Nadat het slachtoffer was geïdentificeerd als Jood (in dit geval door een davidster aan een kettinkje) volgde eerst schelden, dan achterna komen, dan schoppen, en dan doorschoppen terwijl het slachtoffer op de grond ligt. In dit geval gingen de jongens ervandoor nadat een meisje met een hoofddoek ze had toegeroepen: "Wat doe je nou!" Ook dat meisje kreeg eerst nog een klap. In beide gevallen waren er meer omstanders, die echter niets deden.

Ook als **'Bedreiging met geweld'** zijn alleen zeer gerichte bedreigingen geteld, **drie in 2008 en twee tijdens de Gazaperiode**. (Algemene kreten als "dood aan de Joden" of zelfs "KANKERR JODENNN jullie tijd is gekomen" zijn niet in deze categorie geteld, maar bijvoorbeeld bij e-mails of schelden.) Hier een paar voorbeelden van wat wij wel als bedreiging telden.

Ongeveer gelijk met de Gaza-acties begon een lange, zenuwslopende aaneenschakeling van incidenten, waarbij een gepensioneerde Joodse weduwe telefonisch werd bedreigd en zij en haar burens keer op keer 's nachts wakker schrokken omdat er hard knallend vuurwerk door haar brievenbus werd gegooid. Dit is slechts geteld als één enkele bedreiging hoewel er inderdaad, zoals zij vreesde, brand had kunnen ontstaan met persoonlijk letsel tot gevolg.

Een andere bedreiging betreft een man die gerichte e-mails ontvangt op zijn werk (géén Joodse instelling en de mailer moet moeite hebben gedaan om dit adres op te sporen), die onder meer beloven zijn kinderen "helemaal de kanker in te slaan" en de tekst "ik drink je bloed op fucking Jood", plus telefoontjes die hij omschrijft als "nog wat heftiger". Dit begon nadat de website van 'Stop de bezetting', waar hij afwijkende meningen postte, plotseling zijn werkelijke naam begon te publiceren in plaats van zijn 'nickname'.

In beide categorieën (fysiek geweld en dreiging daarmee) dekt het getelde aantal meldingen bij lange na niet de negatieve gevolgen voor de slachtoffers. Elke andere instantie die meldingen registreert (politie, ADB's) zou de bovengenoemde gevallen van bedreiging als meerdere incidenten tellen. Daarvoor valt veel te zeggen. Toch is dat in dit overzicht niet gebeurd ter wille van de vergelijkbaarheid omdat CIDI vanaf de eerste antisemitisme monitor, in 1983, series van incidenten als één heeft geteld. Een minder conservatieve telling zou een nog schokkender stijging van ernstige incidenten hebben opgeleverd.

Andere Real life incidenten

Andere 'real life' incidenten betreffen de categorieën vernieling en bekladding, schelden en telefoon.

In de categorie **'Vernieling en bekladding van Joodse doelen'** gaat het om fysieke aanvallen op Joodse gebouwen, monumenten en begraafplaatsen die niet levensbedreigend zijn. **In 2008 werden er geen vernielingen van Joodse doelen gemeld, in de Gazaperiode vijf.**

Dit betrof bijvoorbeeld de synagoge in Haaksbergen, waar bij drie verschillende gelegenheden straatstenen door de ramen werden gegooid. Het bestuur deed aangifte van slechts een van deze gelegenheden. De daders werden half maart aangehouden. Het bleken vier jongens over wie de politie volgens de plaatselijke media verklaarde dat zij dit "vanuit baldadigheid deden en niet vanuit antisemitisch oogpunt"; gezien de gerichtheid van deze vernieling en de twee herhalingen een vreemde uitspraak. De burgemeester ging op bezoek bij de moskee die de jongens bezoeken. Dit is opgenomen in de telling als 1 incident.

Verder werd begin januari brand gesticht bij de synagoge van Arnhem, werden tweemaal de ruiten ingegooid van de leegstaande synagoge in Oss en werd een bordje met Hebreeuwse letters van de deur van een synagoge in Amsterdam gesloopt. Ook in Amsterdam werd met een molotovcocktail getracht het gebouw van een synagoge in brand te steken. De aanvallers kozen hiervoor een verkeerde deur; een eerdere schriftelijke bedreiging werd ook verkeerd bezorgd. Het beschieten van een Joodse instelling is geteld in de rubriek 'fysiek geweld'.

In 2008 werden twee bekladdingen geteld, bijvoorbeeld die op 20 april (de geboortedag van Hitler), toen op het hek van de Joodse begraafplaats in Tiel een hakenkruis en de leus "heil Hitler" werden geklad, **en in de Gazaperiode één**, die in het voorbijgaan terloops werd genoemd. Uit contacten in de wandelgangen krijgen wij de indruk dat dit misschien wel de categorie is met de grootste onderrapportage: men geeft in Joodse kring niet graag publiciteit aan vernielingen en bekladdingen van Joodse doelen, 'om navolging te vermijden'.

Bij de categorie **'Overige vernielingen en bekladdingen'** is het object geen 'Joods gebouw', dwz geen gebouw waarin een Joodse instelling huist, maar wordt bijvoorbeeld het huis van een Joods gezin vernield of beklad of wordt elders antisemitische graffiti geklad. Hakenkruisen worden alleen geteld als duidelijk is

dat de bekladding tegen Joden is gericht. **Zowel in 2008 als in de Gazaperiode waren er zeven meldingen in deze categorie.** De ernst van deze incidenten kan sterk uiteenlopen.

In 2008 trof bijvoorbeeld een pas verhuisd Joods gezin een hakenkruis aan op het nummerbordje van het nieuwe huis (op de speelplaats achter het huis stonden bovendien bekladdingen als “kankerjoden”, die hiermee echter niet rechtstreeks in verband kunnen worden gebracht). Ook in 2008 werden twee oudere dames die in hetzelfde flatgebouw wonen geschokt toen zij in de brievenbus elk een kaars aantroffen met hakenkruisen en SS-runen erop. Er ontstond geen brand. De vrouw die dit meldde had “na 1945 nooit eerder te maken gehad met uitingen van dien aard”, schreef zij het CIDI.

Graffiti over “Jood” aan de achterkant van een winkelcentrum in Middelburg valt echter eveneens in deze categorie. En tijdens de Gazaperiode was er de eerder genoemde serie van zes incidenten, waarin bij een Joods gezin ruiten werden ingegooid, werd ingebroken en graffiti op het huis werd aangebracht. Ook dit laatste is in de rapportagesystematiek van CIDI slechts één incident in deze categorie, hoewel het gezin er zozeer door is geterroriseerd dat zij zelfs een hek rond het huis hebben geplaatst.

De categorie ‘**Schelden**’ omvat **een relatief groot aantal incidenten in 2008 (17) en twee in de Gazaperiode.** Het gaat hier om mondeling schelden in directe confrontaties. Meestal gebeurt het op straat, waar de schelders kunnen wegrennen. “Kankerjood” of gewoon “Jood!” zijn favoriet.

Een duidelijk herkenbaar Joodse man loopt op een vrijdagmiddag in februari 2008 tegen zonsondergang naar het huis van een bevriende, eveneens herkenbare Joodse man. Vier allochtone jongens in de leeftijd van 12 tot 15 jaar lopen achter hem en één van hen roept “kankerjood” en “rotjood.” Melder draait zich om en loopt naar hen toe, waarna de jongens wegrennen. De man waar hij op bezoek gaat, vertelt dat dit ook hem meermalen is overkomen.

Het verloop van ernstige incidenten laat zien dat dit soort ‘opportunistisch’ schelden, tegen een doelwit dat zich toevallig aandient, de opmaat kan zijn tot schoppen en ander fysiek geweld. In het volgende incident in april 2008 gebeurde dit net niet.

Een herkenbaar Joodse jongen van 16 jaar woont vlakbij de Portugees-Israëlietische Synagoge in Amsterdam. Na de eerste avond van Pesach loopt hij ’s nachts rond 3.45 alleen terug naar huis. In de buurt van het Sarphatipark zien vier Noord-Afrikaanse jongens hem. Ze roepen “kankerjood” en “vieze Jood” en beginnen op hem af te komen. De jongen zet het op een lopen en verstopt zich in een portiek. Na een kwartier loopt hij verder naar huis.

Deze incidenten op straat volgen een bepaald patroon. Degene die scheldt maakt altijd deel uit van een groep; de leden daarvan worden omschreven als Marokkaans en vaak als jong; het slachtoffer wordt als Jood herkend en is, op een enkele uitzondering na, alleen.

De volgende uitzondering deed zich voor in de Gazaperiode. Een groep Joodse jongeren loopt, op weg naar een batmitzwa-feest, langs een school aan de Amsterdamse Polderweg waarvoor een groep jongens staat. Zij roepen “Kankerjoden”, “ Hamas Hamas Joden aan het gas” en “Heil Hitler”. Op terugweg, met een flinke groep waaronder veel kinderen, worden zij opnieuw uitgescholden door dezelfde jongeren die nog steeds bij de school staan. Melder tracht aangifte te doen op het bureau Linnaeusstraat (hoek Polderweg). Dit is gesloten. Daarop houdt melder een juist langrijdende politie-auto aan; de bemanning noteert zijn gegevens en gaat op onderzoek. De volgende dag belt melder het bureau Linnaeusstraat en hoort hij dat de politie-auto “aldaar geen personen heeft aangetroffen”. De politie vindt het een “zeer ernstig delict” en verzoekt melder aangifte te doen in zijn woonplaats Den Haag, maar die besluit dit niet te doen: “als ze toch niemand hebben aangetroffen is dat zonde van mijn tijd”. Later belt de politie zelf terug: zij komt naar Den Haag om alsnog aangifte op te nemen. Melder is zeer tevreden over deze verdere afhandeling door de politie.

Het uitschelden van een onbekende kan de vorm hebben van langer durend getreiter. Een keppel dragende man zit met een vriendin achterin in de Haagse tram 2 met “drie donkere jongens in leren jassen met bontkraagjes” achter zich. Twee haltes lang hoort hij voortdurend: “Jood!” “Hey Jood.” “Joduh!”. Als de vriendin uitstapt, gaat melder voorin zitten bij de chauffeur – dat doet hij meestal, want hij heeft gemerkt dat hij dan minder ‘doelwit’ is. Hij wordt niet gevolgd en hoort niets meer.

‘Schelden’ kan echter ook heel persoonlijk tegen een bekende gericht zijn. Een 77-jarige concentratiekampoverlevende is op zijn biljartclub te Heilo voortdurend doelwit van opmerkingen als “Jullie is jodenvolk” of “Je lijkt wel een Jood” door een ander lid.

Antisemitisch schelden kan overigens ook gericht zijn tot niet-Joden, en daarbij lijken agenten favoriet. Het Landelijk Expertise Centrum Diversiteit (LECD) van de politie heeft een speciale categorie voor uitschelden van politiemedewerkers met termen als 'kankerjood' (evenals 'nazi' of 'nsb-er' overigens). In 2008 werden tweemaal politiemannen die iemand aanspraken op (openbaar drink-)gedrag uitgescholden voor "kankerjood". In die gevallen kon de schelder direct worden aangehouden en is hij ook vervolgd. Voor zover bekend is dat bij geen van de andere gevallen van uitschelden gebeurd.

Kwetsen, beledigen of pesten per **telefoon** kan verschillende vormen aannemen. Er waren **twee meldingen in 2008 en vijf in de Gazaperiode** (telefonische *bedreigingen* staan bij de categorie Bedreiging). Soms betreft één melding heel veel herhaalde, gelijkkluidende telefoontjes.

Een eenmalig incident in 2008: Een medewerkster van CIDI ontvangt een telefoontje. De beller zegt: "Ik heb een vraag, hoeveel Joden zijn er eigenlijk vermoord in de Tweede Wereldoorlog?" De medewerkster antwoordt: "6 miljoen". Beller reageert: "Beetje weinig hè, waarom zijn niet alle Joden vermoord?" De medewerkster hangt op.

Gaza: Telefoon naar CIDI-kantoor. Medewerkster neemt op, een man zingt een lied: "Hamas, Hamas, alle Joden aan het gas". Dit herhaalt zich in januari verschillende malen.

Gaza: Vele telefoontjes bij CIDI en andere Joodse/Israelische instellingen, soms meer dan eenmaal per dag zoals op 20 januari bij CIDI: Medewerker neemt op en krijgt een geluidsopname te horen van een toespraak van Hitler. Zelfs CIDI-medewerkers nemen zonder aandringen op den duur niet meer de moeite dit te melden omdat het zo vaak gebeurt. In een gesprek met een medewerkster van een andere instelling kwam dit toevallig ter sprake en bestond de melding vervolgens uit: "O ja, die hebben wij ook vaak".

Bovenstaande zijn gerichte telefoontjes. Het volgende, dat zich afspeelde tijdens Gaza, is misschien eerder 'opportunistisch'.

Melder wordt op 15 januari thuis gebeld door een callcenter voor een onderzoek over consumptief krediet. Hij antwoordt dat hij daar niet aan mee wenst te werken. Daarop vraagt de cc-medewerker "op agressieve toon" of melder JOOD is. Melder vraagt waarom hij scheldt. Cc-medewerker zegt dat hij alleen een vraag stelde. Melder vraagt aan cc-medewerker hoe hij heet en voor welk callcenter hij werkt, en krijgt als antwoord: "Ik ben Palestijn en de rest vertel ik je niet." Het gesprek met deze geduldige melder gaat verder tot cc-medewerker zegt 'dat melder JOOD is en dus dood moet'. Melder vraagt waarom hij dan dood moet. CC-medewerker vraagt of melder dan niet kan zien wat er in de wereld gebeurt. Daarbij blijkt hij op Gaza te doelen. De uitspraak van melder 'dat een conflict 4000 km ver weg tussen twee partijen geen reden was om mij dood te maken' vindt cc-medewerker 'onzin'. CC-medewerker weigert nogmaals zijn naam en die van het callcenter te noemen: "Ik ben Palestijn en ik heet Palestina". Melder beëindigt het gesprek en laat zijn nummer uit het telefoonboek halen, maar doet geen aangifte 'aangezien hij geen dader kan aanwijzen'.

Schriftelijke uitingen

Door de systematiek die CIDI vanouds (en daarom ook in deze rapportage) hanteert, lijkt het alsof bij schriftelijke uitingen het aandeel van e-mails het grootst is. **CIDI telde in 2008 acht incidenten in de categorie brieven, faxen, flyers en stickers en 30 e-mails; tijdens Gaza zes brieven, flyers enz. en 48 e-mails.** Maar als het gaat om het aantal ontvangers, werden vooral tijdens de Gaza-periode veel meer mensen geconfronteerd met flyers dan met e-mails. Dit is een gevolg van het feit dat een op zeer grote schaal in Nederland verspreide folder slechts is geteld als één enkel incident. Daarmee telt dit even zwaar als bijvoorbeeld het volgende incident dat in 2008 bij CIDI werd gemeld: op een raamkozijn van de synagoge in Eindhoven is een sticker geplakt van de extreem-rechtse groep Aktiefrent Nederland, waarop een halve swastika met twee zwaarden en een tekst tegen immigratie. Er wordt aangifte gedaan. Dezelfde extreemrechtse groep was overigens in deze periode regelmatig actief; er kwamen meer meldingen binnen over stickers van deze groep. Een enkele maal werd het beeld op een sticker ook per e-mail verspreid. Wat ons betreft valt dit alles in het niet bij de **pamflettenverspreiding**, die wij hieronder dan ook uitgebreid beschrijven.

De eerste melding hiervan kwam binnen uit Amsterdam. Daar worden in de nacht van 16 op 17 januari vlakbij de Liberaal-Joodse synagoge grote posters aangeplakt met gruwelijke afbeeldingen van dode en gewonde Palestijnse kinderen, waarop onder meer Israel wordt beschuldigd van genocide en de Nederlandse regering van medeplichtigheid. De posters zijn professioneel gedrukt en dezelfde afbeelding wordt in de vorm van (A5) flyers op grote schaal huis aan huis verspreid in plaatsen door het hele land. CIDI kreeg hierover vele meldingen, en niet alleen uit grote steden: zelfs vanuit Etten Leur kregen wij een melding. De verspreiding lijkt vooral groot in en rond Rotterdam (Blijdorp, Schiedam, Vlaardingen); CIDI deed aangifte van al deze haatzaaiende uitingen bij de politie in Rotterdam en verzocht om opsporing.

Ook in Den Haag – in elk geval overal in Bezuidehout – worden de pamfletten verspreid, mogelijk in samenhang met de Haagse anti-Israeldemonstratie. Bij die demonstratie wordt een bord megedragen met precies dezelfde afbeeldingen en tekst. Bij de aangifte wegens antisemitische uitingen tijdens die Haagse demonstratie voegde CIDI een verzoek tot opsporing van de makers van dit bord en een foto met goed herkenbare mannen die zich daaromheen hadden verzameld.

Dit pamflet bevat een hele serie antisemitische elementen, waarover verderop meer bij de e-mails. De foto's van dode en gewonde kinderen roepen, behalve de natuurlijke sentimenten hierover, bijna het antisemitische bloedsprookje uit de Middeleeuwen op over Joden die kinderen vermoorden. Deze mythe wordt door sommigen in verband gebracht met christelijke vooroordelen tegen 'Joden als Jezusmoordenaars'. Het pamflet brengt dit in verband met Israel en de VS (door de vlaggen) en ook Nederland; een verwijzing naar de complottheorie over Joden die de wereld in hun macht hebben. Zeker zo belangrijk is dat het pamflet de actie in Gaza gelijk aan (of erger dan) de Holocaust noemt. Hoe hartverscheurend de beelden ook zijn, deze kinderen zijn niet doelbewust vermoord in het kader van een volkerenmoord – er is geen genocide op

Palestijnen en die is er ook nooit geweest. Dit pamflet, dat erop gericht lijkt maximale haat te zaaien, associeert de Gaza-actie door het gebruik van het woord Holocaust rechtstreeks met Joden – en herinnert Joden op kwetsende wijze aan de Sjoa en de mannen, vrouwen en kinderen die toen wel doelbewust zijn vermoord.

Deze vergelijking werd actief gepropageerd door een serie fotomontages op verschillende websites, die ook per e-mail werd rondgestuurd aan grote aantallen mensen en organisaties in diverse landen. De e-mails werden vanuit de hele wereld verstuurd, ondermeer vanuit Qatar en Turkije. De montages maken zo veel mogelijk 'beeldrijm' tussen (links) historische beelden, meest van het getto van Warschau, en (rechts) beelden uit de Gazastrook, met overeenkomstige optische elementen.

Zo werd een beeldrijm gemaakt tussen waarschijnlijk Joodse kinderen in een getto die van achter prikkeldraad naar de camera kijken links, en Palestijnse kinderen die door een gat in een schutting naar buiten kijken rechts. Soms zijn de Palestijnse kinderen in exact dezelfde houding gefotografeerd als hun 'tegenhangertjes' links, soms hebben ze alleen een vergelijkbare hoofdbedekking. Oppervlakkig gezien lijken de beelden hetzelfde. Maar hoe ellendig de situatie van kinderen in een oorlogssituatie ook altijd is, er is een heel verschil met kinderen die zijn opgesloten met geen ander doel dan ze te vermoorden omdat ze Joods zijn.

De verschillen in context zijn soms schrijnend. Zo staan in de montage hieronder Joden langs een spoor te wachten op deportatie; rechts staan langs een weg Palestijnse vrouwen ook te wachten – we weten niet op wat, maar zeker *niet* op deportatie naar een concentratiekamp.

Maar die context zal niet altijd worden opgemerkt. In veel van de montages zijn gruwelijke beelden gebruikt, en de meeste mensen kijken niet goed naar schokkende beelden. Een andere montage: links een stapel in de sjoa vermoorde kinderen, rechts een wanhopige vader die met zijn bebloede, dode of zwaargewonde kind in de armen voortrent. Allebei hartverscheurende beelden en weer met optische overeenkomsten. Aan de kinderlijkjes links is te zien dat zij gestorven zijn door bewuste, systematische uithongering; de voortrennende vader en de verwondingen van het kind rechts laten zien dat dit kind het ongewilde slachtoffer is van gevechtshandelingen. De natuurlijke menselijke reactie is om snel weg te kijken en te denken: ja, allebei vreselijk. Maar al is iets nog zo vreselijk, het is daarmee nog geen genocide. Op die manier wordt er een overeenkomst gecreëerd die er niet is en wordt de woede tegen de nazi's over de volkerenmoord op Joden afgeroepen over Israelische soldaten die in gevechtshandelingen verwickeld zijn.

Digitaal

Meer over de inhoud van e-mails en voorbeelden verderop; het volgende gaat alleen over *aantallen meldingen*. Dat waren er wat betreft **e-mails 30 in 2008 en 48 tijdens de Gazaperiode**. Als altijd bij een aan het Midden-Oosten gerelateerde piek, zorgde de categorie e-mails voor de grootste stijging. Ook in het buitenland was dit het geval, zo wordt gerapporteerd vanuit onder meer Engeland en Australië. Een vaak gehoorde verklaring is het feit dat e-mails een anoniem medium zijn. Toch kan dit niet de enige verklaring zijn, alleen al omdat er bij CIDI ook e-mails binnenkwamen waarin de afzender zijn of haar naam, adres, en soms zelfs telefoonnummer vermeldde. Een nog groter aantal afzenders gaf een geldig e-mailadres (deze afzenders eisten soms op hoge toon een reactie).

Er zijn goede redenen om aan te nemen dat deze stijging deels te verklaren valt uit de hoge mate van 'impulsbevrediging' die deze mails de afzender geven. Zo daalde het aantal e-mails dat CIDI zelf ontving, nadat de mogelijkheid om vanaf de CIDI website met één druk op de knop direct naar het CIDI te mailen werd uitgezet. Potentiele afzenders moesten vanaf dat moment iets meer moeite doen om het e-mailadres te vinden. Een andere aanwijzing dat het gaat om 'impulsmails' is het feit dat minstens twee afzenders later terugkwamen op hun e-mail (beide aan CIDI). Een van hen schreef bijvoorbeeld in een mail over een ander onderwerp terloops: "Ik heb jullie laatst beledigd" en voegde daaraan een verward verhaal toe waarvan de strekking, voor zover wij die begrepen, leek te zijn dat zijn moeder in de Tweede Wereldoorlog bang was geweest. Ook de ander excuseerde zich niet, maar wilde blijkbaar achteraf nog iets vergoelijkends toevoegen aan een impulsief verzonden e-mail.

Wat betreft dit 'impulsbevredigings-aspect' zijn er overeenkomsten met **Lezersreacties op Internet**. Ook die vragen niet meer dan een druk op de knop en ook die lijken gestegen te zijn. Vrijwel alle bij CIDI

gemelde uitingen op internet betroffen lezersreacties op *mainstream* nieuwssites. Ook het Meldpunt Discriminatie Internet meldt een stijging van deze categorie meldingen.

In 2008 werden bij het MDI 344 uitingen gemeld van antisemitisme op internet, iets minder dan de voorgaande twee jaar. Daarvan beoordeelde MDI er 252 als strafbaar, waaronder 39 gevallen van holocaustontkenning. Hoewel de meeste bij MDI gemelde uitingen in 2008 betrekking hadden op moslims (met een verschil van 1), zijn de meeste *strafbare* uitingen in 2008 antisemitisch, terwijl er in Nederland veel meer moslims dan Joden wonen. In de Gaza-periode van 27-12-2008 tot 22-1-2009 telde MDI 78 meldingen van antisemitisme, “tweemaal zoveel als normaal”. Het beoordeelde 54 daarvan als strafbaar, waarvan 5 als Holocaustontkenning.

MDI noemt het antisemitisme in 2008 nog steeds een probleem: “Waar vroeger extreemrechts verantwoordelijk was voor de grote meerderheid van de antisemitische uitingen, lijkt antisemitisme zich te verbreden. Veel vaker dan voorheen worden antisemitische uitingen aangetroffen op *mainstream interactieve websites*.” (cursivering van CIDI)

Een paar voorbeelden van meldingen die bij CIDI binnenkwamen. Bij het ADB Amsterdam brengt een melder uitlatingen onder de aandacht op forum www.marokkocomedia.nl, op verschillende data in 2008. Als het na maart nog altijd plaatsvindt, zal hij aangifte doen. Hij heeft stukken gestuurd met onder meer de volgende uitlatingen: “Dood aan alle Joden”, “De kanker joden krijgen steeds meer macht. Adolf Hitler is nixx vergeleken met wat Mahmoud Ahmadinejad in gedachten heeft met de joden. Sharon lijdt een zeer mooie pijnlijke dood (hersendood)!”

Bij CIDI: Meldster word “lichamelijk ziek” van de frequente bijdragen een ‘reaguurder’ op de opiniepagina van “www.pauwenwiteman.vara.nl”, zoals: “Ik zeg dat de holocaust nooit heeft bestaan. Die gaskamers is fake...Zionisten zijn ratten die hun eigen volk opofferde”. Ook vind hij Joden maar zielig dat ze zeuren “dat er stukjes zeep van hun zijn gemaakt”. Meldster wijst de webmaster en verschillende organisaties (RADAR, MDI, CIDI) hierop. In eerste instantie verwijderd de moderator alleen de berichten van de man zelf. Volgens de moderator is het systeem omslachtig: berichten zijn lastig te verwijderen en buiten kantooruren niet te controleren. Men zoekt een oplossing en besluit, vanwege de “hardnekkigheid” van zijn antisemitische uitingen, zijn IP-adres, 82.173.38.12, te blokkeren. Meldster doet met al deze gegevens aangifte bij de politie. Ook videosites waarop gebruikers zelf filmpjes kunnen plaatsen zijn een bron van meldingen; de volgende bij CIDI tijdens de Gazaperiode. Op 123Video is een Nederlandstalig filmpje gezet dat begint met de Holocaust en Hitler (‘het kwaad zelf’) en via de stichting van “N... Israel” overgaat in het tonen van bebloede Palestijnse kinderen, met op de achtergrond ‘Hava nagila’, en dat eindigt met de mededeling dat dit pas stopt als alle Palestijnen dood zijn en de tekst “op wie lijken de Joden? Ze lijken op wat ze haten”. Tijdens de Gazaperiode werden zeer veel lezersreacties op verder goedwillende nieuwssites gemeld bij CIDI. Een ‘reageerder’ op de site van De Gelderlander plaatst als “dolf, duisburg” de volgende bijdrage: “Gaza lijkt steeds meer het getto van Warchau. In Warschau kregen joden de mogelijkheid een zelfstandig bestaan op te bouwen. Hier waren het de bloeddorstige joden ,die aanslagen pleegden op onschuldige duitse soldaten . Vaak jonge dienstplichtigen , die gewoon moesten voorkomen ,dat er wapens werden binnengesmokkeld. Het waren deze terroristische aanslagen,waarop Duitsland buitenproportioneel reageerde.” De Gelderlander verwijderd dit direct nadat er door CIDI op gewezen is en merkt op dat modereren vrijwel onmogelijk wordt door het enorm toegenomen aantal reacties.

Incidenten in de directe omgeving

Incidenten in de directe omgeving, die vaak deel uitmaken van een bredere sociale interactie, zijn tijdens de Gazaperiode nauwelijks gestegen. Binnen deze categorie zijn daarbij wel verschillen.

Buren, buurt

CIDI telde in 2008 drie incidenten met burenen of buurtbewoners in 2008 en één tijdens Gaza. Bij langdurige ruzie met of pesterijen door **burenen** in de straat of buurt wordt soms (ook) met antisemitische

termen gescholden, maar vaak is dat niet het uitgangspunt en hebben scheldkanonnades eerder geluidshinder of ruzie over een heg als 'trigger', dan de wereldpolitiek.

De ongeveer 21-jarige buurjongen van een melder in Amstelveen stopt in 2008 voor de derde maal een "sterk antisemitisch briefje" in de bus met scheldwoorden, hakenkruisen en bedreigingen. Dit "omdat hij last had van ons lawaai", volgens melder. Maar zelfs al was er werkelijk veel geluidshinder, dan nog mag dit geen excuus zijn voor antisemitisme. De buurjongen had dit ook anderhalf jaar daarvoor en een jaar daarvoor al gedaan. Destijds was daarover met de jongen en zijn moeder gesproken. Melder doet nu aangifte bij de politie.

Soms komt iemand alleen 'bij toeval' in aanraking met antisemitisme in de **buurt**. Een niet herkenbaar Joodse man gaat met zijn 7-jarig dochttertje naar de fietsenmaker op de Kastelenstraat in Amsterdam-Buitenveldert, vlakbij de kosjere pizzeria. Terwijl melder buiten een bougie zit los te schroeven, sluit zijn dochttertje binnen vriendschap met de grote hond van de eigenaar, "type bouvier met een grote band met prikkels om zijn nek". Bij het verlaten van de winkel zegt melder tegen de eigenaar (over de hond): "Nou, dat is geen bijter". Waarop de fietsenmaker: "Nee, het is geen bijter, maar al die Joden die hier langs lopen met die klotjes en die draden lust hij wel rauw." Melder vindt dat hij dit heel fanatiek zei. Zijn dochttertje, dat op een Joodse school zit, had nog nooit zoiets gehoord en is ernstig geschrokken. Melder overweegt nog of hij aangifte gaat doen.

Tijdens de Gazaperiode merkt een meldster uit Tiel op dat door het Hamas enz. geroep relaties met haar (Joods) gezin zijn bekoeld en dat mensen een andere houding aannemen. Ook haar kinderen worden op school aangesproken op het gebeuren. Dit herinnert aan een email, waarin de afzender zegt dat hij 'contacten met Joden probeert te vermijden'.

Onderwijs

CIDI telde **8 incidenten op Scholen in 2008 en 4 in de Gazaperiode**. Ook hier gaat het vaak om langdurige perioden van gepest, meestal door medeleerlingen. Ouders ontdekken dit soms pas na lange tijd doordat zich een 'crisis' voordoet. De school heeft dan blijkbaar ook niets gemerkt, of geen (succesvolle) actie ondernomen. Anders dan bij burenkwesties, lijkt hierbij soms het feit dat melder Joods is wél de voornaamste 'steen des aanstoots'. Op scholen waar langdurig een Joodse leerling wordt gepest, worden vaak ook andere groepen gediscrimineerd, blijkt uit meldingen. CIDI adviseert een ouder die melding doet altijd om dit in een gesprek met de schoolleiding ter sprake te brengen. Sommige scholen zien de melding echter liever als 'eenmalig incident'.

Een moeder meldt in 2008 dat haar 15-jarige zoon en andere leerlingen van een school in Den Haag worden gediscrimineerd. Een medeleerling vraagt bijvoorbeeld haar zoon of hij een hakenkruis op diens arm mag tekenen, een ander roept: "Heil Hitler! Kutzwarde ga jij weer fietsen leren!" Meldster vermoedt dat dit al meerdere jaren speelt. Bij een gesprek met een coördinator van de school erkende deze het probleem en vroeg hij om namen van de schelders. Een van de leerlingen is inmiddels gestopt. Gewoonlijk laat de school in zo'n geval de leerlingen werkstukken schrijven.

Een Nederlandse moeder zit met haar dochttertje plus een vriendinnetje aan de eettafel. Ze komen te spreken over de Tweede Wereldoorlog, Anne Frank, en wat zij daarover op school leren. Het Noord-Afrikaanse vriendinnetje zegt op haar Islamitische zondagschool geleerd te hebben dat "de Joden alle moslims willen doden" en dat de Holocaust nooit heeft plaatsgevonden. De moeder is zeer geschokt en neemt contact op met haar ouders, CIDI en de politie. Er wordt een onderzoek ingesteld naar deze Islamitische zondagschool in de wijk Kanaleneiland in Utrecht. De moeder bespreekt het voorval met de ouders van het meisje, die ook geschrokken lijken.

Soms zijn het niet de leerlingen die een incident veroorzaken, maar hun ouders. De leerling in de navolgende melding bij ADB Amsterdam lijkt minstens zoveel slachtoffer van zijn moeder als de juf. De moeder van een leerling zegt luid: "Wij willen dat onze kinderen goed onderwijs krijgen. Jullie worden er voor betaald." Dan nog luider: "Doe je werk." Dan schreeuwend: "Onze kinderen hebben recht op goed onderwijs. Daar worden jullie voor betaald." De leerkracht spreekt haar aan op haar gedrag en maant haar te stoppen. Dan zegt de moeder: "Vuile jodin, vuile jodin. Wijs niet naar mij. Weg met die hand. Ik krab je ogen uit je kop." Enkele moeders pakken haar vast en vragen haar te stoppen. Zij reageert hier niet op en zegt: "Kankerjood" als een andere leerkracht haar verzoekt te luisteren naar haar huilende zoon ('stop mama, stop!').

De Gazaperiode leek op sommige scholen een rechtstreeks effect te hebben, getuige meldingen bij CIDI. De zoon van melder wordt in deze periode op de basisschool in Amsterdam door medeleerlingen uitgescholden. Zij roepen onder meer "Fuck you Israel" tegen de jongen, die een Israelische vader heeft. Vader gaat praten met het hoofd van de school.

Melder is docent op een school in Amsterdam Slotervaart. In een les begin januari 2009 beginnen een paar leerlingen antisemitische teksten te roepen. De docent legt de les stil, zoals altijd bij discriminatie en dergelijke, en probeert onbevooroordeeld iets van de situatie in Gaza uit te leggen. Bijna de helft van de leerlingen luistert echter niet maar roept nog extremere teksten: er viel daardoor met niemand te praten. Melder staakt de les en roept de beveiliging erbij. De school besteedt veel aandacht aan onderwerpen als de grondwet, IIE WO-projecten, bezoeken aan Auschwitz, Anne Frank, Joods Historisch Museum, Joden in Marokko, etc., maar melder signaleert niettemin een toename van dit soort incidenten.

Op een school in Rotterdam doen zich drie incidenten voor in een paar dagen. Er wordt een klasfoto gemaakt; later blijken daarop twee moslimleerlingen de hitlergroet te brengen. Een dag later klinkt door de gang: " Hamas, Joden aan het gas". Weer later zeggen diezelfde leerlingen: "Joden zijn moordenaars, we hebben het gezien op al-Jazeera en die spreekt de waarheid."

Werksfeer

CIDI registreerde in 2008 5 incidenten in de werksfeer. Dit aantal is niet gestegen tijdens de Gazaperiode: er kwamen in die periode geen meldingen binnen. Daarbij moet worden opgemerkt dat in deze rubriek geen meldingen zijn opgenomen van medewerkers van Joodse organisaties. Als zij een melding doen, wordt die opgenomen onder de categorie waar hij naar de aard van het incident thuishoort. Niettemin zijn ook medewerkers van Joodse organisaties maar mensen, en vooral mensen die bij Joodse organisaties de telefoon opnemen of de algemene e-mail behandelen kregen tijdens deze periode veel te verduren.

Ook afgezien daarvan omvat deze rubriek ongelijksoortige incidenten. Een klein aantal meldingen lijken op die onder de categorie 'buren': er is een ander conflict, en in het kader daarvan worden antisemitische scheldwoorden gebezigd. Het volgende werd gemeld bij ADB Amsterdam: Mevrouw werkt parttime als Alfa hulp. Na haar werk staat zij bij haar fiets, als zij wordt uitgescholden voor "vuile kankerjodin en lijkenpikker", door de dochter van een man waar mevrouw tot vorige week werkzaam was geweest. Meldster reageert niet, maar meldt het aan haar leidinggevende. Mogelijk houdt de scheldpartij verband met een conflict uit de tijd dat zij nog bij het gezin werkte.

Soms komt iemand tijdens het werk 'bij toeval' in aanraking met antisemitisme. Melding bij CIDI: Een jurist ontvangt een e-mail van een Duitse collega, over een bedrijf dat volgens die collega illegale activiteiten ontwikkelt. De Duitse collega merkt op dat het een "Joods bedrijf" is en daarom wellicht een "Joodse verbinding" heeft met andere bedrijven die zich met dezelfde illegale handel bezighouden in de VS, "die ook Joods zijn". Melder stelt zijn manager hiervan in kennis en neemt contact op met de Duitse collega. In een telefoongesprek legt deze uit dat hij meende dat 'Joods' een nationaliteit is en 'dat Joden daarom dezelfde taal spreken, en elkaar daarom wellicht kennen zoals Nederlanders en Fransen elkaar kennen omdat zij dezelfde taal spreken'. Melder 'merkt geen enkele vijandigheid' en 'neemt aan dat de collega foutief was ingelicht over Joden'. Aangezien het hier klassieke antisemitische complottheorieën betreft, is dit incident wel geteld.

Er was in 2008 ook een melding van (waarschijnlijke) antisemitische discriminatie bij een sollicitatie. Een Joodse 65-plusser met baard heeft gesolliciteerd naar een baan in zijn woonplaats, maar is afgewezen. Inmiddels is hij wel aangenomen voor hetzelfde werk bij een vestiging van hetzelfde bedrijf in een andere plaats. Hij hoort dat personeelszaken in zijn woonplaats op zijn CV een waarschuwing had gezet: Een jood, pas op! of woorden van gelijke strekking. Hoewel hij niet beschikt over een copie van dit dossier, spreekt melder hier de directie van het bedrijf op aan door een brief. Hij wil excuses en wil alsnog aangenomen worden in de vestiging in zijn woonplaats, maar krijgt geen reactie. Collega's die ook klaagden over discriminatie door dezelfde personeelsfunctionaris, willen hier geen werk van maken. De functionaris in kwestie hoort dat melder actie tegen hem wil ondernemen en waarschuwt nu ook de vestiging waar melder werkt, dat deze 'lastig' is. Op advies van CIDI heeft melder een gesprek met zijn huidige manager, waarin hij de zaak uitlegt. De manager heeft begrip voor zijn standpunt maar adviseert verder geen actie te ondernemen. Melder is afhankelijk van het inkomen uit deze baan en besluit verder geen werk te maken

van zijn klacht, vooral omdat die niet met documenten of getuigen te bewijzen valt. De verhouding op zijn huidige werkplek blijft goed.

Twee meldingen in 2008 betreffen uitschelden door collega's op het werk. Dit is ook in andere jaren het meest voorkomende werkprobleem en is soms al lange tijd gaande wanneer de melding wordt gedaan. Een Joodse medewerker van een bedrijf in Schiedam wordt aangesproken met: "Hee Jood!" Op zijn vraag waarom hij zo wordt aangesproken, roept dezelfde collega leuzen als "Joden naar de gas". Een melder bij ADB Amsterdam is in de week voor de melding twee keer op het werk uitgemaakt voor "kankerjood" en voelt zich zeer gekwetst, vooral omdat de grootmoeder van melder in WOII veel familieleden heeft verloren en nog steeds last heeft van de gevolgen. Dit is al eerder voorgekomen, waarbij melder de collegae liet weten hier niet van gediend te zijn.

Het maatschappelijk domein

Deze categorie omvat antisemitische uitingen die zich voordoen in het maatschappelijk domein. Het gaat bijvoorbeeld om spreekkoren tijdens voetbalwedstrijden of uitingen in de media (anders dan in verslagen). Dit soort uitingen zijn niet gericht op specifieke melders, maar door de aard ervan worden juist hiermee grote aantallen mensen geconfronteerd en beïnvloeden dergelijke uitingen de publieke meningsvorming.

Sport

Op het gebied van sport noteerde CIDI in 2008 6 incidenten, tijdens de Gazaperiode geen. De incidenten in 2008 betroffen meest spreekkoren tijdens voetbal. Dit is een voortdurende ergernis en CIDI is ervan overtuigd dat de 'gewenning' die daardoor optreedt ertoe heeft bijgedragen dat tijdens de Gazaperiode de kreet " Hamas.." doordrong tot op de straten. CIDI noteerde er toen geen in voetbalstadions (maar des te meer direct na Gaza, hetgeen echter buiten dit verslag valt).

In 2008 werd bijvoorbeeld het volgende gemeld bij ADB Amsterdam. Tijdens de wedstrijd Ajax tegen Feyenoord in februari 2008 in Amsterdam Arena werden er door Feyenoord supporters spreekkoren gezongen met de tekst: "Hamas, Hamas, Joden aan het gas". Na veel inspanning lukte het de stewards van Feyenoord hen stil te krijgen, zodat de wedstrijd niet is stil gelegd. Ajax won de wedstrijd met 3-0. In september 2008 start de KNVB een vooronderzoek naar spreekkoren en afgestoken vuurwerk tijdens de wedstrijd Feyenoord-Ajax in De Kuip en naar spreekkoren bij de bekerwedstrijd tussen Helmond Sport en FC Omniworld.

Een variant: Tijdens een voetbalwedstrijd tussen Vitesse en Ajax verschijnt op de videoschermen in Gelredome de tekst "hoezee, hoezee, lang leve Zyclon B". Bezoekers kunnen via een speciaal telefoonnummer sms-jes doorsturen naar dat scherm. Normaal worden ze gescreend op racistische of beledigende uitingen, maar 'deze glipte erdoor', volgens een woordvoerster van Vitesse. De club betreurt het en "gaat de afzender achterhalen en waarschuwen niet in herhaling te vallen", zegt de woordvoerster.

In het kader van voetbal worden soms ook (niet-Joodse) gezagsdragers (politie, scheidsrechter) en medespelers uitgemaakt voor "kankerjood". Na afloop van de wedstrijd Nederland-Italië was het onrustig in de Schilderswijk. Een melder hoorde en zag hoe een grote groep Marokkanen 'Vuile kankerjoden' (bis, 5 x) scandeerde tegen de voorbij komende politie. De Belgische middenvelder Daniel Guijo-Velasco van Helmond Sport moet vijf duels aan de kant blijven vanwege het brengen van de hitlergroet tegen een tegenspeler, die bij de scheidsrechter om een gele kaart had gevraagd voor iemand van Helmond Sport. De aanklager betaald voetbal legde hem deze straf binnen enkele dagen op, als schikkingsvoorstel. Guijo-Velasco bood de dag na het voorval excuses aan.

Demonstraties

CIDI telde in 2008 geen incidenten tijdens demonstraties; tijdens de Gazaperiode zeven.

Demonstraties tegen de Israelische actie in de Gazastrook zorgen voor een groot aantal meldingen; in de telling van het aantal incidenten zijn die niet apart geteld. Wij telden één demonstratie waarbij antisemitische leuzen werden geroepen als één incident, ongeacht hoeveel verschillende leuzen er werden geroepen en hoeveel meldingen er binnenkwamen over die demonstratie. Hier een samenvatting. CIDI deed aangiftes tegen de haatzaaiende spreekkoren die veelvuldig te horen waren.

‘ Hamas, Hamas, Joden aan het gas’, ‘ kankerjoden’ en ‘ Hitler, Hitler, Hitler’ scandeerden betogers tijdens anti-Israël demonstraties in Amsterdam (3 januari), Rotterdam (9 januari), en Utrecht (8 januari). En niet alleen maar om Nederlanders te choqueren. Er kwamen meldingen van leuzen in onder meer het Arabisch. Getuigen die dit verstaan, meldden ‘ dood aan de Joden’, ‘ met onze gedachten en met ons bloed zullen wij Palestina bevrijden’, en op YouTube herkenden verschillende melders de Arabische pogromkreet: ‘ O Joden, het leger van Mohammed zal terugkeren’.

De politie greep niet in. Een Joodse melder over Rotterdam: “Men liep over de Lijnbaan richting stadhuis alwaar er wel een politiewagen op de bende af ging, maar NIETS deed!! (...) Ik vind het ronduit beschamend en voelde mij angstig! Zo importeer en rechtvaardig je haat!” Burgemeester Aboutaleb zei hierover later in de gemeenteraad: “Ingrijpen leek niet nodig”, aldus het AD. Een melder uit Utrecht: “De mensen die aan het winkelen waren, voelden zich duidelijk geïntimideerd in deze grimmige sfeer. Ik stond naast een man die zijn beklag deed bij een politieagent. Deze probeerde de zaak te sussen: ‘Ja meneer, demonstreren mag nou eenmaal.’ De boze man: ‘Ja, maar hoort u dan niet wat ze zeggen? Dat is toch schandalig?’ Politieagent: ‘Ik hoor het wel, maar wij kunnen er niks aan doen, meneer, we zijn al blij als we het een beetje in de hand kunnen houden.’” Een man in Rotterdam, die demonstranten aansprak op de ‘gasleus’ en wiens fiets vervolgens door hen in elkaar werd getrapt, werd door de politie gemaand zo snel mogelijk te vertrekken omdat *hij* een relletje veroorzaakte.

„De politie stond erbij en keek ernaar,” schreef CIDI op 13 januari in een open brief aan de minister van Justitie, waarin wij aandrongen op een duidelijk signaal dat hier een grens was overschreden. Dit had effect: bij latere demonstraties werden wel aanhoudingen verricht en er volgden al snel rechtszaken tegen deze daders. De meesten zijn jong en krijgen werk- of leerstraffen. Twee oudere mannen, van wie er een al eerder wegens belediging is veroordeeld, krijgen een boete en taakstraf. CIDI verzocht ook om opsporing van de mensen die tijdens de eerste demonstraties ongestoord haatleuzen hadden geroepen. Hoewel met name van de onlusten in Rotterdam goede videobeelden waren, blijkt het achteraf opsporen van daders moeilijk.

Andere spreekkoren

Nog een stap verder in de maatschappelijke arena gaat het volgende, niet in het kader van een demonstratie en voor zover bekend zonder enige aanleiding. Melding bij CIDI: Twee zoons van meldster, een Israelische vrouw, werken bij de leiding van de parkeerdienst van de RAI in Amsterdam. Op 25 januari doen zij avonddienst tijdens het grote personeelsfeest van KPN, wanneer zij plotseling veel mensen horen gillen: “ Hamas, Hamas, Joden aan het gas”. Dit spreekkoor maakte zoveel lawaai dat veel mensen naar buiten gingen om te kijken wat er gaande was. Een van de zoons van meldster vroeg aan de roepers, een grote groep Marokkanen, waarom zij dit deden. Daarop ‘liep het helemaal uit de hand’; er ontstonden ongeregelde heden waar de politie bij werd geroepen. De RAI heeft zich beklaagd bij KPN en de zoons van meldster zouden op aanraden van CIDI ook zelf een klacht indienen bij de politie. (Wanneer CIDI later terugbelt om hiernaar te informeren, werkt het telefoonnummer van het gezin niet meer.)

Media

CIDI noteerde in 2008 7 meldingen over media, tijdens de Gazaperiode 2. In werkelijkheid kwamen er veel en veel meer meldingen binnen maar als gezegd, er is buitengewoon terughoudend geteld.

In 2008 signaleerde CIDI een paar voorbeelden van opmerkelijk redactioneel beleid.

Een artikel over Joods fundamentalisme in het atheïstisch-humanistisch blad *De Vrijdenker*, van de vaste schrijver "Veldiesch", legt verband tussen de begrippen 'fascisme', 'zionisme', 'fundamentalisme', 'de joodse lobby in de V.S.', 'Israël en wereldmacht'. De auteur noemt "het aanschurken tegen de macht door de Joodse Elite in landen waar ze wonen en waardoor ze op ondemocratische wijze grote invloed uitoefenen" als één van de mogelijke oorzaken van antisemitisme.

Als meldster hierover klaagt bij de redactie van dit toch echt niet vaak verschijnende blad, antwoordt die dat het "ondoenlijk" is "om al datgene wat (ogenschijnlijk) als feit(elijkheden) wordt aangedragen op hun correctheid vooraf te controleren. Dat kan er dus toe leiden, zoals nu het geval is, dat een artikel tot gefronste wenkbrauwen, ergernis en/of gefundeerde kritiek leidt".

In november publiceert KRO Magazine een ingezonden brief van 'Meneer Geduld' die lijkt te suggereren dat de Holocaust 'eigen schuld' is wegens de (te) grote invloed van Joden. Daarbij ventileert hij een hele serie antisemitische stereotypen: "...zowel wat Joden werd aangedaan als wat zij anderen aandoen. Wij kennen de Rothschilds, Marx, Einstein en vele anderen die de Joodse en de wereldgeschiedenis bepaalden in kapitalisme, socialisme, communisme en wetenschap inclusief atoombom en daarbij de Joodse lobby in het Witte Huis met haar grote invloed inzake het Midden-Oosten. Wellicht is daardoor het latente antisemitisme verklaarbaar?"

De redactie laat na een klacht van CIDI weten dat "De eindredacteur die de brief geplaatst heeft en de corrector bespeurden in de bewuste brief geen antisemitische tendens, dus geen reden om de brief niet te publiceren." Pas nadat CIDI hierover gemotiveerd contact had opgenomen, was de redactie gaan twijfelen: men had zelfs met de schrijver gecorrespondeerd hetgeen de twijfel niet wegnam. Bij nader inzien had de brief *wegens die twijfel* niet geplaatst moeten worden, meldde zij uiteindelijk na lange tijd, met excuses. Ook in 2008 werd de columnist Arnold Scheepmaker, die Joden beledigde in het studentenblad *Havana* van de Hogeschool van Amsterdam, vrijgesproken. Het Openbaar ministerie ging in Hoger Beroep. Scheepmaker schreef in zijn column van september 2006 o.a. 'dat het sinds de nazi-tijd niet echt cool' is "om negatieve dingen te zeggen over joden, maar soms snap ik best hoe het in 1937 zo ver heeft kunnen komen". Dit omdat hij in Egypte onbeschofte Israëlische toeristen had gezien: "Hadden ze mij zo benaderd en was ik in het bezit geweest van explosieven, dan had je hun ledematen verspreid tussen Sharm el Sheikh en Dahab terug kunnen vinden." Verder: "Misschien moet ik dus niet alle joden door de mangel halen, omdat het me vooral om de ziekmakende Israëliërs gaat, maar eerlijk is eerlijk: uiteindelijk kunnen we ze allemaal terugleiden naar het heilige land". De Europese Strafkamer betrok onder meer in het vonnis dat Scheepmaker de column schreef voor een universiteitsblad, dat 'wordt gelezen door onafhankelijk denkende jonge mensen, van wie een kritische instelling mag worden verwacht'. In juni 2008 tekende het Openbaar Ministerie beroep aan.

Tijdens de Gazaperiode zorgde met name het blad *Metro* voor veel meldingen, ook met twee columns. In de eerste, in de week van 14 januari, schreef de columnist dat 'Joden in de oorlog beter op hun kinderen hadden moeten letten'. CIDI wil de vrijheid van meningsuiting niet in gevaar brengen, maar dit was toch wel buitengewoon kwetsend. Vooral voor de 'kinderen' in kwestie. De hoofdredacteur reageerde vol begrip op een telefoontje van CIDI en zou dit aan de columnist uitleggen.

Blijkbaar had de hoofdredacteur het toch niet zo erg goed begrepen; de week daarop kwam er een groot aantal meldingen binnen over een column van 20 januari, waarin Hadjar Benmiloud het conflict wilde oplossen met het voorstel 'Alle Joden de ruimte in met Hamasraketten'. Nadat de Metroredactie bericht kreeg dat er door een Holocaustoverlevende aangifte zou worden gedaan (gesteund door tientallen klachten bij CIDI en het ADB Amsterdam), publiceerde zij een excuus, ook namens de auteur.

Argus Israël voert aanvallen in Gaza op

Een ander schemergebied vormen cartoons, waarmee de *mainstream* gedrukte media veel minder vaak en minder overduidelijk de fout ingaan dan internetsites. Er zijn uitzonderingen. Het gratis dagblad De Pers vindt ongetwijfeld dat de cartoon hiernaast onder de vrijheid van meningsuiting valt, maar hij heeft duidelijk antisemitische kenmerken. De termen 'Blitzkrieg', 'Anschluss' en 'Untermenschen' suggereren dat het Israëlische leger een genocide voorbereidt en gelijk is aan het nazi-Duitse. CIDI wilde echter niet onmiddellijk bij één enkele cartoon gaan klagen. Zie hieronder voor een beredeneerd overzicht van de criteria die CIDI hanteert voor het onderscheiden van normale kritiek op het beleid van Israëlische regeringen en kritiek met antisemitische elementen.

1.3 Opvattingen in haatmails over Joden

Er zijn veel redenen om te bezien welke opvattingen er spreken uit antisemitische incidenten. De vraag of herhaalde oplevingen van antisemitisme onder invloed van gebeurtenissen in het Midden-Oosten ook op lange termijn effect hebben, valt niet te beantwoorden als wij niet weten wat voor opvattingen eraan ten grondslag liggen en of die opvattingen verschillen van het 'normale' antisemitisme uit rustige jaren.

Die regelmatige oplevingen dragen ook twee gevaren in zich bij het registreren van antisemitische incidenten, en bij het presenteren daarvan.

Aan het ene uiterste van dat gevarenspectrum staat de opvatting dat alles wat er wordt gezegd over de acties van Israëlische regeringen valt onder de noemer van vrije meningsuiting en legitieme politieke opinie, en dat dit daarom niet als antisemitisme mag worden 'afgedaan', sterker: dat het per definitie niet antisemitisch kan zijn.

Aan het radicaal andere uiterste staat de opvatting dat alles wat men tegen Israël zegt per definitie antisemitisch moet zijn, omdat Israël een Joodse staat is.

CIDI registreert 'zuiver' anti-Israël uitingen, hoe rabiaat ook, niet als antisemitisch. Maar uitingen die antisemitische elementen bevatten worden wel geregistreerd. Voor het onderscheid tussen die twee hanteert CIDI al jaren de – enigszins gewijzigde – door Peter Pulzer (Oxford University) ontworpen toets die te vinden is in Bijlage I, maar de lezer kan misschien niet direct het verband zien tussen die toets en de uitingen die wij op grond daarvan opnemen. Ook een verklaring waarom bepaalde punten worden getoetst kan verhelderend werken.

Bij het maken van dit rapport zijn de criteria uit deze toetsing vertaald in een eenvoudige code, waarmee elke e-mail is gecodeerd en die door middel van een icoon bij de e-mails is gezet (in de separate bijlage met alle meldingen). Dit maakt het voor de lezer mogelijk te zien waarom een e-mail is opgenomen, en het maakt een vergelijking mogelijk van de 'oogst' aan antisemitische e-mails in verschillende periodes. We lopen de toets puntsgewijs door en geven voorbeelden; zie voor aantallen de grafiek daarna.

Heeft de betrokken persoon die de uitlating deed:

Niet alleen specifieke individuen of organisaties in Israel bekritiseerd, maar ook anonieme collectieven, zoals de Joodse lobby, de Joodse gemeenschap of de Joodse stem?

Een van de kenmerken van racisme is, dat de leden van de gediscrimineerde groep niet worden beschouwd als menselijk individu maar als onderdeel van het grote geheel waarover men vooroordelen heeft. De daden van een individu of specifieke organisatie worden niet alleen aan die persoon of organisatie toegeschreven, maar aan alle leden van de groep. Een van de meest hardnekkige bronnen van antisemitisme is het idee, dat 'de' Joden geen gewone, loyale inwoners zijn van het land waar zij wonen, maar deel uitmaken van een wereldwijd complot dat tot doel heeft de wereld te overheersen. In zijn meest virulente vorm is dit idee verspreid in de *Protocollen van de Wijzen van Zion*, een antisemitisch geschrift uit de 19e eeuw waar ook de nazi's gebruik van maakten. In hedendaagse antisemitische uitingen krijgt dit vaak de vorm van beschuldigingen dat 'de Joden' of 'de Joodse lobby' de VS of de media in hun macht hebben en gebruiken bij snode machinaties. Voorbeelden uit meldingen:

10-10-08 "dat geld[t] ook voor jullie domme Amerikaanse stinkslaafjes!"

18-9-08 "Mij hoeven jullie niet voor de gek te houden wat voor macht jullie hebben in europa en de VS. Jullie rotte kliek ownt deze maatschappij."

5 en 6-1-09 "USA is conniving to this holocaust as Jewish people are governing USA."

7-1-09 "Hier hoor je in de westerse, zionistische media natuurlijk niks over. We worden door de media maar wat voorgelogen"

14-1-09 "Wat zullen jullie momenteel trots zijn op jullie medejoden in het land dat ze van Engeland en Amerika hebben gekregen"

14-1-09 "Het hier naar toe stimuleren van hier niet thuishorenden moet wel tot conflicten leiden. Al dat volk heeft andere dingen tussen de oren. Net zoals Joden. Die hebben eigen belangen voor ogen. (..) zijn op macht en geld uit, nog steeds"

18-1-09 "Haat zaaien en machtmisbruik vooral t.o.v. de moslimgemeenschap tonen. Alleen naar de zogenaamde staat Israel luisteren en de wereld negeren."

Heeft de betrokken persoon die de uitlatingen deed:

De economische positie van Joden, betrokkenheid van Joden bij media of één van de andere zogenaamde Joodse eigenschappen benadrukt of overdreven?

Hier gaat het om klassieke antisemitische stereotypen over Joden en geld (het 'beheersen van de media' hoort o.i. bij het complot om de wereldheerschappij). Voorbeelden uit meldingen:

8-12-08 " HET ZIJN ALTIJD WEER DE JODEN DIE HET MEEST GELEDEN! HEBBEN ,NOG NOOIT IEMAND VAN JOODSE AFKOMST GEHOORD OVER DE VELE TIENTALLEN MILJOENEN MENSEN DIE VERMOORD VERKRACHT ,EN ZIJN GESNEUVELD IN WO₂,ZE HEBBEN IN NEDERLAND IN IEDER GEVAL HET MEESTE GELD UIT WETEN TE SLEPEN B.V.STICHTING 40/45 EN ZIJN DAAR NOG DAGELIJKS VANUIT DE U.S.A. MEE BEZIG ,OM KUSTSCHATTEN TERUG TE HALEN ,"

16-12-08 "'I'd like to introduce to you the web-site about financial pyramid! Take a look, how people get dumbed by System. And the jews stand behind it! Look!! It's true!!!"

7-1-09 "Alles maar ook alles gaat naar de mieter met jullie. Amerika waar de joden de bankwereld in handen hadden en dat uitgedraaid is op een wereldwijde crisis en daarbij zelf hun zakken hebben gevuld is schandalig."

7-1-09 "U bent er altijd als de kippen bij om, als er een paar schilderijen opduiken die voor WO II toebehoorden aan joden, deze op te eisen steeds tegen de achtergrond van wat joden is aangedaan tijdens de Holocaust."

14-1-09 "...op macht en geld uit, nog steeds. (...)Jullie zijn in de 2 de WO achtervolgt, dat hebben jullie zelf uitgelokt doordat de Franse Jodsen met name Duitsland een oorlogsschatting wist op te leggen van wege de eerste WO van 130 miljard plus zes nullen. (..) Ook de koloniale tijden (...) omdat ze geld en macht wilden, ook overzee. (...) de industriële revolutie (..) jullie hebzuchtigen en machtzuchtigen."

Heeft de betrokken persoon die de uitlatingen deed:

De Israelische regering vergeleken met nazisme en het optreden van het Israelische leger met de SS?

Pulzer neemt in dit punt ook Holocaustvergelijkingen op; in dit rapport zijn de twee gesplitst omdat de een zonder de ander kan voorkomen. Hier gaat het om de veel voorkomende slachtoffer-beul omkering, met als doel om Israel, of DE zionisten, of DE Joden, of alle Israelische burgers, te demoniseren door ze 'even erg als de nazis' te noemen, waarbij Palestijnen worden afgeschilderd als 'de nieuwe Joden' die worden onderdrukt door het volgens de uiting nazi-achtige Israel. De vergelijking met de ergste vijanden van het Joodse volk is absurd en uiterst kwetsend: er zijn en waren geen Israelische Einsatzgruppen en zelfs de meest kritische observator kan de daden van het Israelische leger daar niet mee vergelijken. Zeggen dat 'het collectief Israel' / Israeli's / Joden / 'Zionisten' "net zo slecht zijn als de nazi's" is bovendien vaak een opstapje naar het achteraf rechtvaardigen van de Holocaust ('eigen schuld', 'verdiende loon'), of de uitspraak dat alle Israeli's / Joden alsnog dood moeten.

20-2-08 "waarom zijn er in de tweede wereldoorlog zoveel landgenoten van U vermoord? Hebt U hierover weleens nagedacht. Ik wel. Ik kijk hoe jullie zelf tekeer gaan."

2-4-08 "Hoeveel heeft israel betaald om de fascistenrechten van Hitler & co over te nemen? In ieder geval hebben deze slachtrijpe varkens het fink wetwn te ontwikkelen. Sorry dat ik varkens zo beledig."

2-4-08 : "How the 'nation'army has treated Plaestinians looks damn much like NAZISM. You are the Hitler now"

22-6-08 "Jullie zijn echt de ergste hypocriete fascistensinds Hitler!"

8-12-08 "ZE BEZETTEN DAAR AL ZESTIG JAAR ,HET LAND VAN ANDEREN STELEN EN ROVEN EN MOORDEN, DAAR , ADOLF ZOU ER TROTS OP ZIJN GEWEEST,,(..) WAT ZOU DE REDEN TOCH ZIJN DAT JODEN IN DE HELE WERELD NIET ZO GELIEFD ZIJN {NETJES UITGEDRUKT}"

3-3-08 "Hitler was een aardige man vergeleken bij de joden in israel. Allemaal aan het gas die varkens, en dan opvoeren aan de honden."

3-3-08 "Nu nog wat vernietigingskampen oprichten en de 'End Lösung' van het Palestijnenvraagstuk is nabij"

6-1-09 "Laten we hopen dat er in , het niet bestaande israel, binnekort veel meer fascistenjoden om het leven komen!!"

4-1-09 "stelletje achterlijk pleuris NAZIE'S JULLIE ZIJN NIETS MEER DAN MODERNE NEO NAZIES."

6-1-09 "you are now worse than Hitler"

6-1-09 "Walgelijke joden (...) Hoe durft u te klagen over antisemitisme, wanneer u zelf minder dan de nazi's bent. Ik kots op uw volk, en uw regering."

Heeft de betrokken persoon die de uitlatingen deed:

Het optreden van Israel / het Israelische leger / Joden enz. "Holocaust" of "genocide" (of "erger dan" die twee) genoemd, of plaatsen als Gaza "getto" of "concentratiekamp"?

Ook deze vergelijking is absurd en kwetsend, en bagatelliseert de moord op miljoenen. Er is geen genocide op Palestijnen en zo'n planmatige volkenmoord is er ook nooit geweest. Er zijn en waren geen Israelische gaskamers en concentratiekampen, en het totale aantal doden door het conflict aan beide zijden is ongeveer gelijk aan of minder dan het aantal moorden dat de nazi's in een paar dagen pleegden. Zeggen dat de behandeling van de Palestijnen even erg of *erger* is, impliceert dat men de moord op miljoenen geen groot verlies vindt. Hier blijkt ook dat het hele Joodse volk verantwoordelijk wordt gehouden voor de acties van Israel. Die laatste worden vaak met terugwerkende kracht gebruikt om de Holocaust of zelfs duizenden jaren van vervolging te rechtvaardigen.

Verder geldt hiervoor hetzelfde als voor het vorige punt. Ook andere vormen van Holocaustontkenning zijn hierbij opgenomen.

18-9-08 "Ook jullie fantasie over de holocaust,dat het een algehele ernietiging nastreeft is totale onzin. Jullie zionisten hebben je eigen bevolking opgeofferd voor israel. Holocaust=brandoffer. Jullie zionmediakanalen heeft iedereen gebrainwasht. Met jullie onzinfilms over de holocaust. Ik zeg niet dat er geen joden omkwamen,maar wel dat jullie soort hen opgeofferd heeft. (..) En 9-11 is ook gebeurt door jullie zionistenbende."

28-12-09 "Alleen beesten kunnen op deze manier meer dan een miljoen MENSEN jarenlang omsingelen en langzaam de dood in drijven. Na de armeense, de joodse en de rwandese genocide kunnen we nu wel spreken van de palestijnse genocide. Een SCHANDE, niet alleen voor het israelische maar voor het gehele joodse volk."

5 en 6-1-09 "Jewish USA and Jewish Israel.STOP THE HOLOCAUST OF PALESTINIAN PEOPLE!!" "In the future Jewish People will see their holocaust because of their murders of babies and innocent people."

12-1-09 "Jullie joodse volk zijn het meest verafschuwende volk die er is. Jullie zijn als een infectie, een stinkende wond op het lichaam van menselijkheid. Wat nu in Gaza gebeurt bevestig het. Moordenaars. Wij zullen jullie genocide in Gaza niet vergeten."

17-1-09 "De kampen, de genocide, Warschau.compleet met muren (...) en hiervoor een nieuwe vlag !!!!! (...) ik zal jullie herdenken in auschwitz maar weet wat er gebeurde met de Duitsers!!! jullie beurt komt nog wel"

29-12-08 "Als man van voor de oorlog krijg ik een hele viesse mond wat Israel (= Joden) nu doet met Hamas, = uitroeien. Ik heb iemand gekend die dat met de joden wilde. Jullie doen nu precies hetzelfde."

Heeft de persoon die deze uiting deed:

Met twee maten gemeten, bijvoorbeeld beter gedrag van Israel geëist dan van andere landen in deze wereld, of om sancties gevraagd die uitsluitend tegen Israel gericht zijn?

Waar het hier om gaat is: meet de persoon met twee maten, eist hij dat Joden/Israeli's enz. beter zijn dan anderen, meestal omdat 'ze geleerd moeten hebben van de Holocaust'? Achter die laatste uitspraak gaat niet alleen de misvatting schuil dat 'lijden moet louteren', maar ook het idee dat de Holocaust was bedoeld om de Joden 'een lesje te leren' of te straffen .

1-3-09 "Heeft Israel niets geleerd van de Holocaust?"

3-3-08 "veel geleerd van de Duitsers in Warschau zeker ?"

4-1-09 "hebben jullie niets geleerd uit de oorlog 1940-1945 ? , of zijn jullie die al weer vergeten ?"

4-1-09 "Hebben jullie nou niets geleerd van 1940/1945? O jawel systematische genocide stelletje kanker hufters "

17-1-09 "jullie hebben veel geleerd van de Duitsers in de oorlogs jaren !!!!!"

4-1-09 "Het uitverkorenvolk heeft het nog niet verlerd :stand nu 500 PALASTIJNSE doden WAARONDER DE MEESTE kinderen en vrouwen 5 joden waaronder beroeps moordenaars. Maar wat wil je met een uitverkorenvolk dat alleen prat kan gaan op zijn MOORDGESCHIEDENIS !"

Niet genoemd door Pulzer, wel door ons geteld als antisemitisch:

Wordt de Holocaust met terugwerkende kracht gerechtvaardigd met Israelische acties, en/of wordt er gezegd dat er toen niet genoeg Joden zijn vermoord of dat alsnog alle Joden/Israeli's enz. dood moeten?

2-3-09 "De wereld Haat joden Ze moeten inmiddels allemaal dood. Vooral de staat israel moet vernietigd. De racistische stinkvarkens zijn nog niet een liter gas waard, beter verzuipen en aan de haaien voeren".

7-5-08 "Alleen de totale vernietiging van Israel en alle Joden kan vrede brengen in het midden oosten. Israel is al 60 jaar lang een bedreiging voor de wereldvrede".

9-4-08 "israel moet vernietigd. De oorlogszuchtige honden moeten afgemaakt, en hitlers werk afgemaakt. Israel is de meest oorlogszuchtige natie ter wereld, samen met de vs. daarom moeten ze allebei vernietigd. dood aan israeli's, waar ook ter wereld. nu".

27-12-08 "Kankerleiers Racisten Fascisten dat jullie een langzame pijnlijke dood mogen sterven Vuile gore typhusleiers".

29-12-08 "Dit moet van de kaart. wij gaan dat financieel steunen. Laat de, niet islamitische, inwoners maar naar hun eigen land terug gaan. Ofwel uitgeroeid worden! Deze beroepsmoordenaars."

6-1-09 "Als ik de beelden op de tv zie dan denk ik echt, had HITLER zijn werk maar AFGEMAAKT..... Knap werk JODEN, die onschuldige burgers en kinderen, maar dit zullen jullie hopenlijk dubbel en dwars terug betalen."

6-1-09 "Als dat de Joodse Heilstaat is, dan wordt het tijd dat de wereld Israel de algehele oorlog verklaard. Het is een kankergezwell in de beschaving en moet worden weggesneden. Hitler had blijkbaar gelijk. En dat

is heel erg om te moeten constateren, ik had het nooit verwacht. Maar nog een paar jaar langer Hitler aan de macht, en dit kwaadaardig volk dat zichzelf Joden noemt was er niet meer geweest.”

1-1-09 “Vuile zionisten! Vuile joden! HAMAS aan de macht. HAMAS HAMAS ALLE..... AAN DE GAS!!”

15-1-09 “..geen haar beter dan Hitler. De hele wereld is woedend op de joden in Israel. Jullie ware aard komt nu in volle hevigheid tevoorschijn. Ga u schamen en besef dat de andere bevolkingsgroepen in Nederland alsmaar meer haatdragend worden tegen dit misdadige optreden van uw ras. (...) Dit joodse terrorisme moet stoppen niet goedschiks dan maar kwaadschiks.”

13-1-09 “Dus die pleuris israeli's zijn ook al tegen persvrijheid, het lijken wel nazi's. Vrijheid van meningsuiting bestaat ook niet bij ze Dood aan de israelische joden”.

14-1-09 “Het feit dat anti semitisme weer de kop op steekt is zonder meer terecht en volledig te wijten aan het excessief geweld dat Israel momenteel gebruikt tegen de Palestijnen, de oorspronkelijke bewoners van Palestina.”

14-1-09 “Jullie zijn in de 2 de WO achtervolgt, dat hebben jullie zelf uitgelokt (..) Dat wekt woede en dan krijg je iemand als Hitler die daar gestalte aan geeft.”

14-1-09

lololol____lololololololololol lol

lololol____lololololololololol lol

lololol____lololol_____

lololol____lololol_____

lololol____lololol_____

lolololololololololololololololololol lolol

lolololololololololololololololololol lolol

_____ lololol____lololol KANKERR JODENNN jullie tijd is gekomen”

_____ lololol____lololol

_____ lololol____lololol

lolololololololololol____lol olol

lolololololololololol____lol olol

15-1-09 “In de oorlog 40/45 hebben mijn ouders verschillende Joodse families geholpen met allerlei zaken zoals onderduiken etc. (..) echter als ik nu zie waartoe Israel en hun leger zich toe verlagen (..) komt steeds meer de gedachte bij mij op hadden mijn ouders maar geen hulp geboden, een volk wat zich zo misdraagt verdient het niet door de wereld gemeenschap geholpen te worden ik walg ervan en zal nimmer meer indien nodig het Joodse volk steunen of helpen als dit nodig mocht zijn laat staan dat ik u land zou bezoeken Never Nooit !!!Schaam u diep.”

18-1-09 “Gilat Shilat wordt op dit moment lekker in stukken gesneden en aan de honden gevoerd. Dit lot verdienen alle Israëliërs Inchallah!”

18-1-09 “Volgens jullie zijn bovengenoemde maatregelen nodig om de joden te beschermen ? Welke maatregelen zijn dan nodig om de mensen zelf te beschermen ? Onschuldige kinderen en vrouwen aanvallen vermoorden. VN gebouw beschieten. Haat zaaien en machtmisbruik vooral t.o.v. de moslimgemeenschap tonen. Alleen naar de zogenaamde staat Israel luisteren en de wereld negeren. En dan afvragen waarom Hitler zo erg was”

18-1-09 “Men had het in de 2e wereldoorlog beter aan moeten pakken, hadden we nu al die ellende niet gehad en hadden de palastijnen nu hun eigen land gehad.”

Niet bij Pulzer, wel geteld:

Klassieke antisemitische stereotypering van Joden als duivels, het kwaad, bron van alle kwaad.

20-2-08 “Hierdoor kan ik mij voorstellen dat zulke dingen zijn gebeurd in het verleden. Het is namelijk zo dat jullie niet zijn te vertrouwen en beloftes nooit nakomen”.

1-3-08 “Wat een aarde onwaardig volk!”.

1-3-08 “smerige joden”, “... massamoordenaars , mogen jullie branden in de hel” en “JODEN ZIJN KINDERMOORDENAARS”.

1-5-09 “Als de Joden in het verleden net zo'n arrogant rotvolk zijn geweest als de Israelisch nu, dan kan ik me de diaspora van de Joden goed voorstellen”

27-12-08 “vuile kutjoden, weer tonen jullie je ware aard blijf met je poten van anderen ad klootzakken/monsters ik heb geen goed woord meer voor jullie over”.

6-1-09 “Walgelijke joden”: “Ik walg van het Israelische volk, dat genocide tegen Palestijnse kinderen voert. U bent een schande voor God, een schande voor de mensheid, een schande in dit universum. De duivel zelf is niet meer kwaardardig dan Israel.”

12-1-09 “Het is weerzinwekkend hoe jullie vuile varkens van joden kunnen beweren dat niemand iets kritisch over jullie mag vertellen. Wie denken jullie, dat jullie zijn? Jullie zijn niet heilig. Jullie joodse volk zijn het meest verafschuwende volk die er is. Jullie zijn als een infectie, een stinkende wond op het lichaam van menselijkheid”

28-12-08 “Stelletje klootzakken..... Dit was het laatste jaar da wij naar Westerbork gingen. Jullie zijn ook zo slecht.”

28-12-08 “Stelletje van God/vergeten Leugenaars bedriegers en Moordenaars!!! Niks el fatah niks Hamas, maar jullie Zionisten..... (..) ===De Duitsers erg=== Laat me niet lachen, jullie zijn precies het zelfde. En voor de wereldvrede, de allergrootste Bedreiging Gods uitverkoren volk. Welnee, eerder het volk uit de synagoge van de SATAN .”

6-1-09 “Ik begin steeds meer de haat tegen de Joodse staat Israel en zijn volk te begrijpen. Julie zijn het Kwaad das wel duidelijk”.

7-1-09 “Wat zijn jullie eigenlijk voor mensen. De kwalificatie --mensen-- kan hier niet van toepassing om dat je aan moordenaars die naam niet kun geven. Beesten is een betere naam voor dit slag volk.”

13-1-09 “Toenemende haat (Elsevier) M.i. door Israel zelf veroorzaakt!!!!!! Ik heb géén haat, maar probeer contacten met joden te voorkomen.”

Niet bij Pulzer, wel geteld:

‘Rechtvaardigt’ degene die de uiting doet antisemitische uitspraken met een beroep op hulp aan Joden in WOII door zijn ouders/familie/geestverwanten of door te zeggen dat hij altijd een vriend was van Joden enz?

8-12-08 “P.s mijn familie heeft zwaar geleden in w.o 2 en mijn vader in het bijzonder ,maar zelfs hij vertelde mij dat niet iedere Duitser slecht was”

14-1-09 “Altijd hebben we achter Israel gestaan. Maar helaas dat kunnen we niet meer als we zien welk schandalig zwaar geweld er word gebruikt tegen de Palestijnen. Ik dacht dat de joden hadden geleerd van de tweede wereld-oorlog. Maar helaas zijn ze uit hetzelfde hout gesneden als de Duitsers in 1940-1945.”

14-1-09 “In de 2e wereldoorlog werden er immers ook mensen in het nauw gedreven en met gas behandeld. (...) Laten jullie nu eens het goede voorbeeld geven en datgene doen wat zoveel Nederlanders, waaronder mijn grootvader, voor Joodse onderduikers hebben gedaan in de jaren 30 en 40 van de vorige eeuw; (...) Zowel ik, mijn Joodse vriendin en mijn Palestijnse vriendin begrijpen geen van allen waarom al dit geweld nu nodig is. We zijn er boos van, het maakt ons misselijk (...)”

14-1-09 “Ik lees dat jullie zeggen dat er anti semitische teksten zijn geroepen. Dat hebben we allemaal gehoord en ik keur dat ook ten sterkste af! (..) Hebben de Israelisch niet zelf een muur om Gaza gebouwd en er een concentratiekamp van gemaakt? Ik wil absoluut niet met de Holocaust vergelijken, maar als ik de beelden zie (..) Dat zijn ook echte terroristen. (...) Werkelijk..de onderdrukten zijn de onderdrukkers geworden. (...) Ik ben geen voorstander van Hamas, maar een volk wat zo lang onderdrukt is komt in opstand! Dat zouden jullie moeten weten! (..) Elke keer als ik wat zie op tv moet ik moeite doen om zelf geen haat te voelen en mensen als mensen te blijven zien en niet zoals jullie doen een hele bevolkingsgroep over 1 kam te scheren. (...) BAH!”

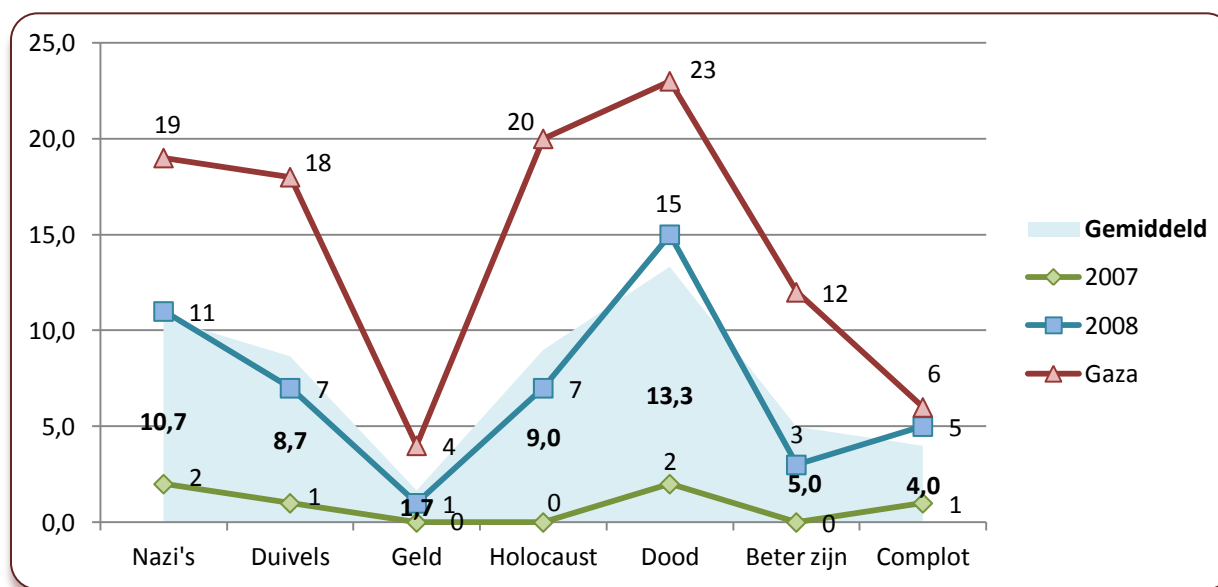
15-1-09 “In de oorlog 40/45 hebben mijn ouders verschillende Joodse families geholpen met allerlei zaken zoals onderduiken etc. (..) echter als ik nu zie waartoe Israel en hun leger zich toe verlagen (..)” (zie boven)

De ontwikkeling in beeld

Wie één antisemitisch vooroordeel tegen Joden koestert, maakt zich gemakkelijk andere eigen. In de e-mails die in 2007, 2008 en tijdens Gaza werden gemeld, worden bijna altijd meerdere van de bovengenoemde opvattingen tegelijk geventileerd.

Hieronder is het aantal bezigde opvattingen per periode afgezet tegen een gemiddelde over deze periode. Omdat het soms om kleine aantallen gaat, kunnen aan een telling geen harde statistische conclusies worden verbonden. De tellingen geven echter wel degelijk een beeld van de ontwikkeling waar het gaat om elementen waarin de verschillen groot zijn. Dit geldt des te meer, omdat hier geen correctie is toegepast voor het aantal dagen: de slechts 27 dagen durende Gazaperiode wordt hieronder vergeleken met de complete jaren 2007 en 2008. Anders dan bij de totaalstelling van antisemitische incidenten, zijn hieronder de elementen die tijdens de Gazaperiode werden bezigd alleen toegerekend aan de Gazaperiode (en niet óók nog aan 2008). Het gaat hier slechts om een inhoudsanalyse, en niet om tellingen.

Gebruik van antisemitische elementen in e-mails

Hoewel er tijdens de Gazaperiode over de hele linie een fikse stijging was, blijft het *patroon*, dat wil zeggen de onderlinge verhouding qua aantal vermeldingen tussen de verschillende opvattingen, ongeveer gelijk. Daarbij laat Gaza op drie punten een afwijkend patroon zien; in alle gevallen betreft het een onevenredig grote stijging.

De uitspraak dat 'de Joden het kwaad zijn' werd 18 keer gedaan in de 27 dagen van de Gazaperiode, tegen eenmaal in het hele jaar 2007 en 7 in 2008.

Holocaustontkenningen, resp. Holocaust ontkenkende of bagatelliserende vergelijkingen, kwamen 20 keer voor in de 27 'Gazadagen'; in heel 2007 telden wij er niet één en in 2008 zeven.

Tijdens de Gazaperiode werd 12 keer de morele lat voor Joden hoger gelegd dan voor anderen en werd gezegd dat Joden beter moeten zijn dan anderen, 'omdat zij hun lesje geleerd hadden moeten hebben', tegen nul keer in 2007 en driemaal in 2008.

2. POLITIE EN JUSTITIE

In de jaarlijkse antisemitismerrapportage bericht CIDI traditioneel over de aangiftes die door CIDI zijn gedaan, over rechtszaken, en over de juridische afwikkeling van antisemitismezaken in het algemeen. De bestrijding van antisemitisme mag niet worden overgelaten aan Justitie alleen. Maar zeker in tijden zoals de Gazaperiode, waarin het aantal antisemitische incidenten stijgt en waarin grote aantallen mensen ermee worden geconfronteerd, heeft het optreden van politie en justitie tegen de daders een belangrijke maatschappelijke functie.

Goed en **zichtbaar** optreden van politie en justitie is een belangrijk signaal naar (potentiële) daders dat zulke uitwassen niet worden geaccepteerd. Het is echter zeker zo belangrijk voor rechtstreekse slachtoffers en leden van de getroffen groep én voor de maatschappij als geheel. Vooral grootschalige incidenten waarbij onvoldoende (zichtbaar) wordt opgetreden, wekken een gevoel van maatschappelijke onveiligheid. En wanneer de politie de indruk krijgt dat justitie de door haar opgespoorde daders in discriminatiezaken niet vervolgt, neemt ook de actiebereidheid van de politie niet echt toe.

De ervaringen met de justitiële aanpak en afhandeling van antisemitisme zijn echter wisselend en complex. Wij volstaan dit jaar met het signaleren van opvallende punten.

Negatieve signalen door de praktijk

Bij de rapportage over 2008 en de Gazaperiode dringen zich voorbeelden op waarbij bijvoorbeeld de politie niet adequaat reageerde. Wij noemden de klaarblijkelijke onwilligheid van de politie om binnen een redelijke termijn het slachtoffer van een mishandeling (in oktober 2008 in Amsterdam) in staat te stellen aangifte te doen. Dit getuigde op zijn allerminst van weinig vertrouwen in het opsporen van de daders. Datzelfde geldt voor de beslissing van een ander politiecorps om geen aangifte op te nemen en geen actie te ondernemen, nadat de directeur van een Joodse instelling de bedreiging “ik schiet je door je kop” ontving. In dit geval corrigeerde de politie deze inschatting overigens na een telefoontje van CIDI. Het komt ons ook bedenkelijk voor dat de politie een vrij goed idee leek te hebben wie verantwoordelijk was voor de belaging van een gezin in Den Haag – na een gesprek met ‘iemand die er misschien meer van wist’ hield het terroriseren eindelijk op –, maar dat voor zover wij weten hiervoor niemand is aangehouden. Ook bij de eerste anti-Israëldemonstraties, waarbij haatzaaiende en kwetsende spreekkoren te horen waren (Hamas enz) trad de politie niet op en werd al helemaal niemand aangehouden. Ook dit werd later gecorrigeerd, na een open brief van CIDI; bij volgende demonstraties werd wel opgetreden.

Voor de slachtoffers lijkt dit in alle gevallen de boodschap uit te zenden dat de politie niet erg zwaar tilt aan deze gevallen van antisemitisme, die voor hen echter zeer schokkend en ingrijpend waren.

Wat dit laatste betreft, wekt de afhandeling van verschillende incidenten de indruk dat er bij sommige corpsen te weinig begrip bestaat voor het effect van antisemitisme op de slachtoffers.

Wij noemen de opmerking van een politewoordvoerder in Haaksbergen, dat jongens die tot driemaal toe de ruiten van een synagoge hebben ingegooid, dit volgens de politie “vanuit baldadigheid deden en niet vanuit antisemitisch oogpunt”. Zelfs als de politie in staat zou zijn dit vast te stellen, houdt deze vaststelling geen enkele rekening met de slachtoffers. Voor de Joodse gemeente in Haaksbergen is dit wel degelijk een zaak van tegen hen en hun synagoge gericht geweld, die serieus genomen moet worden. Een ander voorbeeld is de agent die een omstander bij de uit de hand gelopen demonstratie in Rotterdam, die demonstranten aansprak op de ‘gasleus’ en wiens fiets vervolgens door hen in elkaar werd getrapt, aanmaande om zo snel mogelijk te vertrekken omdat *hij* een relletje veroorzaakte. Ook de politieman die een met nachtelijk vuurwerk en dreigtelefoontjes belaagde weduwe adviseert “dat ding” - wijzend op de mezoëza, het gebedskokertje - van haar deurpost te halen, zendt een fout signaal uit. Al zou zij beide deurposten van boven tot onder willen behangen met mezoëzot, dan nog mag dit geen reden zijn voor dergelijke aanvallen. Het is de taak van het justitieel apparaat in onze rechtsstaat om kwetsbare groepen te beschermen **zo als zij zijn**, en niet om leden daarvan te adviseren om meer te worden zoals de meerderheid, of om zich te verbergen. En in de toch al uiterst zeldzame gevallen waarin een omstander optreedt om een eind te maken aan antisemitische incidenten, verdient die omstander de dank, steun en zondig bescherming van de politie – maar zeker geen verwijten en aanmaningen zich te verwijderen.

Verder is er te weinig inzicht in de afwikkeling van aangiftes. Slachtoffers worden zelden geïnformeerd dat er (mogelijke) daders zijn aangehouden. Dit betekent ofwel dat er zelden iemand wordt aangehouden, ofwel dat de politie niet de moeite neemt de slachtoffers daarover te informeren. Niemand verwacht wonderen van de politie, maar door deze manier van afwikkelen krijgen slachtoffers niet bepaald de indruk dat aangifte doen zin heeft.

Niet voor de eerste maal constateren wij dat ook goed gedocumenteerde aangiftes soms jarenlang niet tot een rechtszaak komen. Een voorbeeld waarover CIDI recent nog om opheldering vroeg was de onbegrijpelijke traagheid van het Openbaar Ministerie in Amsterdam om een beslissing te nemen over vervolging van de Arabisch-Europese Liga (AEL) wegens Holocaustontkenning. Op 4 februari 2006 plaatste de AEL op haar website een cartoon waarop Anne Frank is afgebeeld in bed met Hitler met de tekst: 'Schrijf dit maar op in je dagboek, Anne.' De andere toont Joden temidden van lijken onder het bordje Auschwitz. De ene Jood zegt: 'We moeten op een of andere manier uitkomen op zes miljoen!' De ander: 'Ik denk niet dat dit Joden zijn.' Een dag na publicatie van de AEL-cartoons deed het CIDI aangifte wegens 'opzettelijke belediging op grond van ras, godsdienst en levensovertuiging'. Het OM nam pas in augustus 2009 een besluit over de vervolging hiervan, nadat CIDI diverse malen had verzocht om informatie en na publiciteit in de media. De AEL ging intussen drie jaar door met het publiceren van antisemitische uitingen. Als het Openbaar Ministerie (OM) besluit een klacht te seponeren of eenvoudig geen actie onderneemt, dan kan de klager hiertegen in beroep gaan. Maar als het OM alsnog van het Gerechtshof opdracht krijgt een zaak te onderzoeken en vervolgen, onderneemt het OM vaak nog steeds lange tijd niets. Ook informeert het belanghebbenden vaak niet als er wel actie is ondernomen. Bij het maken van dit rapport lagen er nog veel, soms vijf jaar oude, aangiftes waarvan geen afloop bekend was.

Dit alles is des te kwalijker in het licht van een beslissing in maart 2009, dat de predikant Mos niet wordt vervolgd door het Openbaar Ministerie in Den Haag voor de antisemitische preek die hij in 2005 hield: de termijn waarbinnen vervolging ingesteld had moeten zijn, is verlopen. Mos hield vier jaar geleden in Wassenaar een preek waarin hij onder meer zei dat Jezus' verrader Judas „door en door joods” was. „Alles wat hij zegt en doet is door en door joods. Het Bijbelverhaal wil dat op geen enkele manier verbergen (...) om te laten zien: zó zijn nu de Joden.” De preek zorgde voor veel commotie nadat de tekst naar buiten was gebracht door het CIDI; de aangifte was overigens door een ander gedaan. De zaak verliep omdat het OM in 2009 nog niet klaar was met een 'onderzoek of vervolging nodig was'.

LECD

Hoewel de Justitiële afhandeling van veel antisemitismezaken soms vele jaren sleept en het OM geen behoorlijke informatie geeft over de eventuele voortgang daarvan, staan hier de laatste paar jaar initiatieven tegenover waaruit blijkt dat Justitie en stedelijke overheden in elk geval in theorie wel aandacht hebben voor antisemitisme en ander racisme. Zo spraken de burgemeesters, tevens hoofd van de politie, van Rotterdam en Amsterdam zich onomwonden uit tegen antisemitische leuzen op anti-Israeldemonstraties. Zij deden dit weliswaar pas nadat grote verontwaardiging was ontstaan wegens het gebrek aan politieoptreden bij de eerdere demonstraties, maar niettemin werd daarna wel opgetreden. De aandacht van de politie zelf lijkt zich vooral te richten op de registratie van incidenten, waarbij de "Aanwijzing Discriminatie 2007" van het College van procureurs-generaal als richtlijn geldt. Die legt veel nadruk op optimalisering van politieregistratie en het verhogen van de aangiftebereidheid. Over de uitwerking daarvan in de praktijk is hierboven al een en ander opgemerkt. Maar ook uit het resultaat van de verbeterde registratie van aangiftes blijkt dat zeker op het gebied van antisemitisme meer nodig is dan registratie alleen. Dit blijkt met name uit de onlangs verschenen rapportage van het Landelijk Expertise Centrum Diversiteit (LECD), dat binnen de Nederlandse politie speciaal is belast met discriminatiebestrijding.

Het is onthullend dat het LECD antisemitisme registreert onder het kopje Godsdienst, als: "Joods zijn (of er zo uit zien)". Anti-Joods gedrag is niet hetzelfde als bijvoorbeeld anti-moslimgedrag. Dit gaat voorbij aan

het feit dat Joden, in tegenstelling tot de andere 'Godsdienst'-groepen, moslims en christenen, een volk zijn. Lang niet alle Joden zijn religieus of zien er zo uit, maar zij delen de geschiedenis van hun volk die in dit verband niet onbelangrijk is. Uit de door CIDI geregistreerde incidenten blijkt dat de daders zich vrijwel nooit richten tegen de joodse *godsdienst*. Zij richten zich op vermeende eigenschappen van de Joodse bevolkingsgroep als totaal.

In de registratie naar discriminatiegrond over 2008 noteerde het LECD 141 incidenten wegens 'Joods zijn (of er zo uitzien)'. Dit ogenschijnlijk lage cijfer is verhoudingsgewijs exorbitant hoog, wanneer men bedenkt dat er slechts 116 incidenten werden geregistreerd wegens 'Moslim zijn (of er zo uitzien)': het aantal Joden in Nederland wordt geschat op 40.000, het aantal moslims op 850.000 (in 2007). Hetzelfde deed zich voor bij incidenten op internet; zie bij internet.

Het LECD gaf hiervoor als mogelijke verklaring een grotere meldingsbereidheid onder Joden aan. Hoewel niemand weet hoe groot de onderrapportage in werkelijkheid is bij beide bevolkingsgroepen, is het echter wel zeker dat lang niet alle antisemitische incidenten worden gemeld en dat van een nog veel kleiner deel aangifte wordt gedaan (en opgenomen!) bij de politie.

Vreemd genoeg rapporteert het LECD – 'wegens tijdsdruk en beperktheid van middelen' - niet over de afwerking van de geregistreerde aangiftes. Gezien de uitspraak dat 'de strafrechtelijke aanpak van discriminatie binnen het LECD prioriteit heeft' en gezien wat wij daarover hierboven rapporteerden, is het opportuun dat dit wel gebeurt. Alleen zo valt de effectiviteit van het Openbaar Ministerie in het regeringsbeleid te beoordelen.

Buiten dit relatief hoge aantal antisemitische incidenten is er een ander punt van zorg in de LECD-rapportage. Het LECD tracht, zo lijkt het in de rapportage, onderscheid te maken tussen incidenten waarbij een "direct discriminerende bedoeling" bestaat "vanuit de overtuiging van de dader(s)", en incidenten waarbij dit niet het geval zou zijn. Niet alleen het LECD doet dit. Hierboven noemden wij een dergelijke houding een negatief signaal van sommige politiemensen, dat getuigde van weinig oog voor de slachtoffers van discriminatie. Wij zouden niet graag concluderen dat het hier om beleid gaat.

De vraag naar de intentie van een dader speelt vooral in de rechtspraak een rol, voor het bepalen van de strafmaat en bij discriminerende belediging. De rechter heeft nooit geoordeeld dat opzet om te beledigen moet worden bewezen. Voor een rechter is het voldoende dat de dader kan weten dat iets beledigend is. Het lijkt erop dat LECD en politie bezig zijn in negatieve zin de wet op te rekken, door een andere, zwaardere betekenis te geven aan het woord 'opzettelijk' dan de wet en de jurisprudentie doen.

Het is wel heel vreemd om te zien dat dit allemaal niet meer geldt wanneer politiemannen voor 'Jood' of 'homo' worden uitgescholden. Dan wordt wel degelijk rekening gehouden met het slachtoffer, de dader wordt aangehouden en ook snel en met succes vervolgd. Zo vond in 2007 de politierechter te Assen het voldoende dat de agenten zich beledigd voelden: "Deze agenten vinden het beledigend en daarom is het strafbaar."

3. OVERIGE MAATSCHAPPELIJKE REACTIES

Als gezegd (zie onder media) kwamen vooral tijdens de Gazaperiode veel meldingen binnen over columns en wekte de – volgens velen eenzijdige – berichtgeving over de Gaza-actie nogal wat ergernis. Een enkele maal zag een redactie zelf niet dat een uiting antisemitisch was, en waarom. De opleving van antisemitisme die met de Gaza-actie gepaard ging, kreeg echter wel degelijk aandacht in de media. Die namen daar vaak duidelijk en goed stelling tegen.

Daarnaast werd af en toe wel heel erg begripvol bericht over reljongeren die antisemitische leuzen roepen – althans, over de Marokkanen onder hen. Onder koppen als 'Uit verbondenheid de straat op' (Trouw, 16-1-09) waren intro'tjes te vinden als: "Marokkaans-Nederlandse jongeren demonstreren uit verbondenheid

met de Palestijnen. Dat komt door de cultuur, de taal en het geloof. Of is het omdat ze het gevoel van onderdrukking delen?”

Het Algemeen Dagblad liet zelfs uitgebreid een Rotterdamse welzijnswerker aan het woord met als kwalijke kop een citaat van deze man: ‘Rotterdam voelt ook als bezet gebied’ (AD 12-1-09). Het AD noteerde onder meer: ‘Hij probeert de woede binnen zijn gemeenschap te verklaren. Volgens hem voelen velen zich verwant met de Palestijnse zaak, omdat zij zich – net als de Palestijnen in de Gazastrook – gediscrimineerd voelen. „De Marokkanen in Rotterdam hebben ook het gevoel in bezet gebied te wonen. Zeker zeventig procent van de Marokkanen in deze stad voelt dat zo. Ze worden vaker gefouilleerd dan anderen, zijn vaker het slachtoffer van de politie.” De demonstraties van afgelopen weekeinde gingen om meer dan Gaza alleen, aldus de welzijnswerker. „Deze mensen voelen zich het slachtoffer van een indirecte oorlog, die de politie tegen hen voert.” Het AD produceerde ook nog de kop: “Wat in Gaza gebeurt, is erger dan die leuzen”; ook dit was een citaat. Daaronder tekent het AD onder meer kritiekloos op: “De oorlog zit de Marokkaanse jongeren heel hoog. ‘Als ze zo doorgaan, vallen we de Joden hier ook aan,’ klinkt het”.

Verschillende politici en politieke partijen reageerden goed; zij spraken hun verontrusting uit voor de stijging van antisemitische uitingen en later werden breed gedragen Kamervragen gesteld waarin werd aangedrongen op actie hiertegen, ook op internet. Op plaatselijk niveau spraken vooral de burgemeesters van Rotterdam en Amsterdam zich uit tegen antisemitische uitwassen tijdens demonstraties. Job Cohen, die al lange tijd een dialoog aangaat en aanmoedigt met verschillende bevolkingsgroepen in zijn stad, bezocht na afloop van de Gazaperiode een bijeenkomst van de Joodse gemeenschap hierover. Op landelijk niveau sprak premier Balkenende vertegenwoordigers van Joodse en islamitische organisaties. Dit na signalen dat sommigen deze herdenking wilden gebruiken om te demonstrenen tegen het Israelische optreden in de Gazastrook. Minister Van der Laan van Wonen, Wijken en Integratie ondernam aan de vooravond van de Auschwitzherdenking een actieve poging de verhoudingen te verbeteren door een beroep op de moslimgemeenschap om ‘het Midden-Oostenconflict niet mee te nemen naar de Auschwitzherdenking’. Hoewel de Joodse gemeenschap vooral op bestuurdersniveau uit angst voor ‘copy cat’-incidenten vaak geneigd is antisemitische incidenten niet te melden of naar buiten toe te bagatelliseren, werd op 20 januari een beroep gedaan op de Amsterdamse politie om extra beveiliging van onder meer scholen en synagogen. Op 7 januari organiseerde een groot aantal Joodse organisaties een solidariteitsbijeenkomst in Amsterdam met als thema “Samen solidair met Israel”. De zaal van het Joods Cultureel Centrum was overvol en velen tekenden de petitie ‘Solidair met Israels recht op veiligheid’, die op deze avond werd gelanceerd en 9 januari werd aangeboden aan de Commissie voor Buitenlandse Zaken van de Tweede Kamer. Dit laatste gebeurde tijdens de door CIDI georganiseerde solidariteitsmanifestatie voor Israel in Den Haag. Voorafgaand aan een Tweede Kamerdebat over de oorlog in de Gazastrook verzamelden zich zo’n 300 mensen voor het Binnenhof.

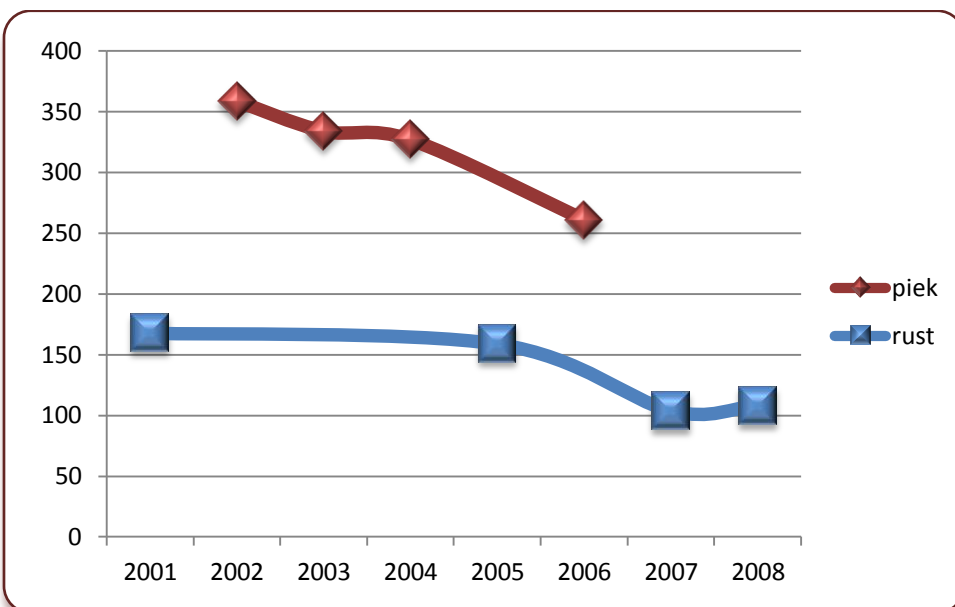
4. BEOORDELING

Na de twee relatief rustige jaren 2007 en 2008 heeft de Gazaperiode laten zien dat het aantal antisemitische incidenten in Nederland plotseling en verontrustend omhoog schiet bij Israelische acties in het Midden-Oosten. In minder dan een maand deden zich bijna evenveel incidenten voor als in het hele jaar 2007.

Jaren waarin zich zulke pieken voordoen, hebben een eigen dynamiek. Terwijl in andere jaren elk land zijn eigen ‘basis-antisemitisme’ heeft, in het ene land dalend en in een ander land stijgend, veroorzaakt geweld in het Midden-Oosten in alle landen, ongeacht de ‘normale’ situatie, een piek. Dit verschijnsel zien we al sinds 2000. Er is te weinig inzicht in de factoren die hierop van invloed zijn.

Wanneer we de twee cycli – die van de ‘piekjaren’ en die van de ‘normale jaren’ – apart bekijken, zien we dat beide over het algemeen een dalende tendens vertonen. Voor de piekjaren is die daling consistent; de zeer lichte stijging in het normale jaar 2008 is te klein om er conclusies aan te verbinden.

Piekjaren en Rustjaren: 2001 tot 2008, twee dalende cycli

Die dalende trend is bemoedigend, maar zo ervaren veel Joden in Nederland de situatie niet. De steeds weer plotseling exploderende antisemitismepieken vergroten bij Joodse gemeenschappen in heel Europa, ook in Nederland, het gevoel te leven in een onveilige en onberekenbare samenleving. De heftige reactie op gebeurtenissen in het buitenland, alléén wanneer het om Israël gaat, blijft een zorgelijk fenomeen.

Een analyse van de antisemitische e-mails uit 2007, 2008 en de Gazaperiode liet zien dat veel mensen vinden dat **Israël** 'zijn lesje geleerd zou moeten hebben' door wat **de Joden** is aangedaan, en dat Joden/Israëli's/Israel/enz. zich beter moeten gedragen dan anderen (maar volgens de e-mailer juist veel slechter zijn). Wanneer er burgerdoden vallen bij een Israelische actie, wordt dit 'de' Joden/Israëli's enz. aangerekend, en wel zwaarder dan zelfs een werkelijke genocide een andere regering wordt aangerekend. Daarbij is het verontrustend dat ook mensen die zich niet antisemitisch uiten het vaak volkomen normaal lijken te vinden dat anti-Israëlgevoelens leiden tot anti-Joodse gevoelens en daden. Zo lang deze foute grondhouding blijft bestaan, kan de Joodse gemeenschap in Nederland op elk willekeurig moment, steeds opnieuw, het slachtoffer worden van een nieuwe antisemitismegolf.

Als individuele burgers worden gezien als lid van een groep en niet als mens, polariseert en verhardt de maatschappij over de hele linie. Uit onderzoek van het onafhankelijke Washingtonse onderzoekscentrum Pew in 2008 bleek een duidelijke correlatie te bestaan tussen vooroordelen tegen Joden en vooroordelen tegen moslims. Mensen met anti-Joodse vooroordelen koesteren ook vaker vooroordelen tegen immigranten en andere als 'vreemde' ervaren groepen. Vreemd genoeg wordt er in dit verband zelden gewezen op het effect van deze houdingen bij leden van de 'gehate' groepen zelf en de gevolgen voor de onderlinge verhoudingen in de maatschappij.

CIDI herhaalt al jaren dezelfde aanbevelingen, die neerkomen op een tweesporen aanpak: een adequate(re!) aanpak door politie en justitie van antisemitische incidenten wanneer die zich voordoen enerzijds, dialoog en educatie bij wijze van preventie anderzijds. Hoewel er hier en daar nog wel het nodige aan mankeert, lijkt de dalende tendens in zowel 'piekjaren' als 'rustige jaren' een indicatie dat zo'n aanpak wellicht enig effect heeft – maar alleen als hij voortdurend wordt volgehouden, want antisemitisme en ander racisme verdwijnen niet zomaar. Vooral voor educatie dienen zich in de e-mailanalyse punten van aandacht aan.

Holocaustontkenning, Jodenhaat en Israel

“Dus, Ahmed en Salim, wat moet je doen als je een Israelisch filmpje ziet op Youtube?”

“Héél laag waarden en de Holocaust ontkennen!”

Holocaust ontkennen of bagatelliseren was tijdens de Gazaperiode hét standaard-ingrediënt van antisemitische uitingen in Nederland. In de gemelde e-mails in 2007 werd het geen enkele maal gedaan, in 2008 zeven keer; tijdens de Gazaperiode 20 maal. Vergelijkingen tussen Israel/Joden/Israëli's enz en nazi's kwamen in 2007 tweemaal voor, in 2008 11 keer; tijdens de Gazaperiode 19 keer. Nog vaker werd gezegd dat de Holocaust 'volkomen terecht' was, 'afgemaakt' had moeten worden, of alsnog moet worden afgemaakt omdat 'alle Joden dood moeten'. Dit was de **meest voorkomende antisemitische uitspraak** in de geanalyseerde e-mails: hij werd tweemaal gedaan in 2007, 15 keer in 2008 en 23 keer tijdens 'Gaza'.

Het citaat hierboven komt uit de politiek incorrecte Israelische Southparkkloon *Ahmed en Salim*, waarin een moslimvader zijn tienerzoons tracht op te voeden tot 'goede terroristen'. Maar hoewel bij de meeste antisemitische incidenten weinig te zeggen valt over de daders, zijn er aanwijzingen dat ook veel autochtone Nederlanders e-mails verstuurd met de hier genoemde antisemitische elementen. Haatmailers die laten merken of zeggen dat zij autochtoon zijn, verwijzen bijna zonder uitzondering naar de Holocaust. Dat zijn echt niet allemaal neonazi's; slechts weinig afzenders bedienen zich daarnaast van typisch extreemrechtse symboliek.

Naarmate de Holocaust langer geleden is, verwordt hij voor latere generaties steeds meer tot een vaag symbool van "iets heel ergs". Dit wordt in de hand gewerkt als holocausteducatie, in een poging 'aan te sluiten bij de leefwereld' van jongeren die niet zijn opgevoed in het besef van wat er is gebeurd, zich eenzijdig concentreert op de overeenkomsten tussen de Holocaust en 'andere erge dingen'. Als de Holocaust vaagweg wordt gezien als "iets ergs", dienen we er rekening mee te houden dat mensen die Joden haten 'andere erge dingen' **veel erger vinden** dan het feit dat er zes miljoen Joden zijn vermoord. Zij zijn ook eerder bereid te geloven dat het allemaal zo erg niet was, of dat de Holocaust een verzinsel is waarmee 'de Joden' het oprichten van de staat Israel hebben afgedwongen.

Het gelijkstellen van Israelische acties aan de Holocaust, of zelfs zeggen dat de Holocaust minder erg is dan Israelische acties, is nooit eerder zo massaal in Nederland gepropageerd als tijdens de Gazaperiode. Dit gebeurde door op grote schaal via internet en e-mail verspreide fotomontages, maar meer nog door de specifiek op Nederland gerichte, Nederlandstalige pamfletten die zijn verspreid. Bepaalde taalfouten in de tekst achterop het pamflet lijken te wijzen op niet-Nederlandse opstellers. Gezien de grote schaal van de verspreiding gaat het misschien eerder om een organisatie, dan om een of een paar individuen. Er is ook nogal wat geld ingestoken. Juist omdat dit geen spontane actie van een enkeling lijkt, is het van belang te weten wie hiervoor verantwoordelijk zijn. CIDI heeft de politie in Rotterdam om opsporing verzocht, maar heeft nog niets vernomen over het verloop daarvan.

Hoe tragisch het ook is dat er onschuldige burgers waren onder de naar schatting 1300 slachtoffers van de gevechtshandelingen in Gaza, wie dit gelijk schakelt aan de bewuste volkerenmoord op 6000000 mannen, vrouwen en kinderen bagatelliseert de Holocaust. Er was in Gaza geen systematische volkerenmoord op Palestijnen, er zijn in Gaza geen vernietigingskampen en gaskamers. Anders dan in Gaza werden vanuit de getto's geen raketten op de burens afgevuurd, anders dan Gaza waren getto's plaatsen waar Joden werden opgesloten ter voorbereiding van hun vernietiging.

Dat zijn historische feiten, maar het gaat hier niet om een historisch debat. De middeleeuwse beschuldiging dat de Joden de bronnen vergiftigden was geen debat over de kwaliteit van het drinkwater; het was een laster, die het idee verspreidde dat Joden samenzworen om niet-Joden kwaad te doen. Ook sjoa-ontkenning is geen geschiedkundig debat. Het gaat niet over de Holocaust. Het gaat over Joden, en beschuldigt Joden ervan de Holocaust te hebben verzonnen als deel van een samenzwering om niet-Joden kwaad te doen. Het gelijk stellen van Israelisch optreden tegen Palestijnen met het optreden van nazi's tegen de Joden is het nieuwe, venijnige zusje van de holocaustontkenning. Dat dit uiterst kwetsend is voor Nederlandse Joden – bijna allemaal nakomelingen van slachtoffers van de nazi's – lijken degenen die deze vergelijking maken juist 'verdiende loon' te vinden. Deze kwaadaardige vergelijking heeft maar één doel: het idee verspreiden dat Israel en de Joden – want onderscheid daartussen wordt niet gemaakt – slecht zijn, net zo slecht als Nazi-Duitsland. **Uitspraken dat Joden enz. 'het kwaad' zijn, werden in 2007 1 maal gedaan, in 2008 7 keer, en tijdens 'Gaza' 18 keer.**

Deze vergelijking ontkent op morele gronden niet alleen Israel, maar vaak het hele Joodse volk het recht om te bestaan. Om die reden zijn mensen die voorstander zijn van een Palestijnse staat, *niet naast maar in plaats van Israel*, graag bereid deze vergelijking voor waar aan te nemen. Voor sommige Nederlanders die weinig betrokken zijn bij het Midden-Oosten is deze vergelijking om andere redenen aantrekkelijk. Zij wordt gebruikt als excuus om nu eindelijk anti-Joodse gevoelens te uiten die vroeger niet mochten - vooral niet in Nederland, vanwege het Nederlandse oorlogsverleden. Zelfs het feit dat er antisemitisme bestaat wordt soms aangevoerd als bewijs dat Joden slecht zijn. Dan wordt 2000 jaar wereldwijd antisemitisme met terugwerkende kracht verklaard uit de acties van een klein landje nu, die het bewijs zijn van de hardnekkige Joodse slechtheid.

We balanceren in Nederland, en niet alleen hier, op de rand van een situatie waarin antisemitisme, het haten van Joden waar en wanneer ook ter wereld, wordt gezien als *rechtvaardig protest* tegen de Israelische politiek jegens de Palestijnen. Sommige afzenders waren zo overtuigd van hun eigen rechtvaardigheid, dat zij gewoon hun naam en adres meestuurd.

Identificatie en conflict-import

Bij enkele incidenten verklaarden de daders dat zij dit deden 'omdat wij Palestijnen zijn'. Dit soort 'slachtofferidentificatie' wordt bevorderd op islamitische websites en in moskeeën, waar de 'Palestijnse zaak' wordt verklaard tot islamitische zaak en strijd tegen westerse overheersing. Daar valt weinig tegen te beginnen. Het verschijnsel wordt echter ook begripvol beschreven door sommige media. Zij doen daarmee verslag van een maatschappelijke realiteit, waarin zelfs een jongerenwerker zo ver gaat te beweren: „De Marokkanen in Rotterdam hebben ook het gevoel in bezet gebied te wonen. Zeker zeventig procent van de Marokkanen in deze stad voelt dat zo. Ze worden vaker gefouilleerd dan anderen, zijn vaker het slachtoffer van de politie.” En: „Deze mensen voelen zich het slachtoffer van een indirecte oorlog, die de politie tegen hen voert.” (Algemeen Dagblad)

Jongerenwerkers en anderen bewijzen deze jongeren en de maatschappij een heel slechte dienst door het aannemen van een 'slachtofferidentiteit' aan te moedigen. Zowel Nederland als Marokkaanse en andere autochtone jongeren hebben er heel wat meer aan om hun eigen situatie hier in Nederland onder ogen te zien en zelf te trachten die te verbeteren.

De basis voor deze 'slachtofferidentificatie' is vooral in het geval van Marokkanen in Nederland flinterdun. Los van het feit dat er ook christelijke Palestijnen zijn, identificeren Marokkaanse jongeren zich hier expliciet met Arabieren, terwijl veel van hen komen uit Berbergezinnen die geen Arabisch spreken en in Marokko jarenlang door Arabieren zijn onderdrukt. Op de lijst met toegestane voornamen voor kinderen van Marokkaanse ouders, waarover het afgelopen jaar veel ophef ontstond, zijn traditionele Berbernamen nog steeds verboden. Op Marokko.nl wordt met enige regelmaat geklaagd dat bijdragen over Amazigh (Berbers) worden onderdrukt.

Dat de genoemde identificatie niettemin zo aanslaat, zou onder meer in het Nederlandse jeugdwerk en onderwijs reden voor bezinning moeten zijn. Wie wil dat kinderen van immigranten een positieve bijdrage leveren aan de maatschappij en hun eigen leven, zal een positief zelfbeeld moeten bevorderen.

Er groeit in Nederland een hele generatie op die niet alleen te maken krijgt met klasgenoten en leraren die weinig of niets weten van hun achtergrond: veel van hen weten zelf maar heel weinig over hun 'roots'. Nederlandse kinderen leren hun geschiedenis grotendeels op school en niet van hun ouders en over klasgenoten met een andere achtergrond leren zij vooral in het kader van islamitische feestdagen. Kinderen van niet-Westerse immigranten krijgen op school, eventueel 'zondagschool', en via internet vrijwel alleen informatie aangeboden over de islam. Positieve rolvoorbeelden op niet religieus gebied en episodes uit hun eigen geschiedenis waarop zij trots kunnen zijn, komen zij hoogstens bij toeval tegen. Daarnaast krijgen zij een hele lading negatieve uitspraken te horen over de groep waaruit zij voortkomen. Zelfs in de overigens uitstekende filmpjes op Marokko.nl valt soms te beluisteren dat 'Nederlandse Marokkanen' onwetender zijn en zich slechter gedragen dan hun Belgische of Franse tegenhangers. Geen wonder dat zij gemakkelijk meegaan in bovengenoemde 'slachtofferidentificatie' en verzet tegen 'verwestersing'.

Aanpak

Een goede samenwerking en dialoog met relevante maatschappelijke groepen, politie, justitie en antiracismegroepen is van groot belang en wordt door CIDI actief nagestreefd (zie hiervoor onder meer de CIDI-website). Daarnaast ontwikkelt CIDI activiteiten die specifiek gericht zijn op de hierboven beschreven probleemgebieden.

Positieve identificatie

Een succesvol project dat zich richt op een positieve benadering van *alle* leerlingen is de Interculturele Alliantie. Op initiatief van CIDI zijn twee Islamitische organisaties (ISBO en SPIOR), het COC en RADAR deze stichting in 2005 gestart om het programma *Classroom of Difference* aan scholen aan te bieden. Dit programma is een diversiteitstraining gericht op de bestrijding van alle vormen van discriminatie, uitsluiting en vooroordelen. Het unieke aan de training is dat de hele school er aan deelneemt: leerlingen, docenten, staf en ouders. De deelnemers worden door middel van uitdagende groeps gesprekken en creatieve spelactiviteiten bewust gemaakt van hun eigen vooroordelen. Zij krijgen vaardigheden aangeleerd om het hoofd te bieden aan stereotypen, vooroordelen en discriminerende gedragingen in de klas en de school als geheel. ICA draait nu enige jaren en kan zich vrijwel zelfstandig bedruipen.

Holocausteducatie

Een voorbeeld van een positieve aanpak van Holocausteducatie en antiracisme-educatie is de methode van het Jeruzalemse centrum Yad Vashem. Die methode laat leerlingen zich verdiepen in het leven van leeftijdgenootjes die in de Sjoa zijn omgebracht, zodat zij hen niet alleen zien als (onpersoonlijk) slachtoffer, maar als levend mens. Zij besteedt ook veel aandacht aan de processen van uitsluiting die aan de Holocaust vooraf gingen en aan de rol van 'omstanders'. Die laatste twee elementen sluiten heel direct aan bij de wereld van leerlingen nu, **zonder kromme vergelijkingen te trekken**. Hierdoor leren leerlingen dat mensen in de samenleving de verantwoordelijkheid hebben om van zich te laten horen als zij die processen van uitsluiting herkennen.

In het afgelopen jaar heeft CIDI, samen met onder meer het Centrum voor Holocaust en Genocide Studies, twee groepen van elk vijftig onderwijsgeevenden in staat gesteld een seminar over 'lesgeven over WOII en de Holocaust' te volgen bij Yad Vashem. Na terugkomst vormden zij het Platform Educatie WOII en Holocaust met het doel om de verkregen kennis en vaardigheden uit te breiden en te delen met collega's, hetgeen door CIDI wordt gefaciliteerd. Inmiddels wordt het Platform uitgebreid met andere betrokken leraren en experts. Er wordt gewerkt aan een internationaal 'omstandersproject' met scholen in Oost-Europese landen, en CIDI hoopt dat het komende jaar meer groepen een Yad Vashem seminar kunnen volgen.

4. Aanbevelingen

Politie en Justitie

- Voorstellen die maken dat Holocaustontkenning onder bijna alle omstandigheden niet meer strafbaar is, maken onbedoeld de weg vrij voor Holocaustontkenners en zijn daarom contraproductief.
- Spreekkoren als Hamas enz., leggen een haatverwekkend verband tussen Joden en het Midden-Oosten en moeten actief worden bestreden door Justitie, voetbalclubs en andere instanties.
- Het proces van aangifte doen kan veel duidelijker. Zo beseften veel melders niet dat zij altijd aangifte moeten doen van een incident, *ook als de politie daarbij betrokken is*. Zij hoorden dit pas van CIDI.
- Hoewel niet elke aangifte kan leiden tot vervolging, moet er iets gedaan worden aan de talloze gaten in het traject van aangifte bij politie, via het instellen van een opsporingsonderzoek, het voor de rechter brengen door het Openbaar Ministerie en een eventuele veroordeling. Door de vele lacunes is er geen zicht op effectiviteit en tempo van de justitiële aanpak van discriminatie
- Het geeft voor de politie geen pas onderscheid te maken naar de intenties van daders. Dit is een kwestie voor de rechter bij het vaststellen van de strafmaat. De wet en jurisprudentie hierover zijn zonnklaar.
- Evenmin mag men Joden als godsdienstige groep omschrijven en zo de indruk wekken dat het beledigen van Joden als bevolkingsgroep gelijk is aan godsdienstkritiek. Het beledigen van en haat zaaien tegen Joden gebeurt vrijwel nooit op basis van de joodse religie.

Internet

- De verspreiding van (alle soorten) racistische haat via lezersreacties moet actief worden tegengegaan.
- Verantwoordelijke internetgebruikers op interactieve nieuwssites moeten zelf met een eenvoudige druk op de knop de sitebeheerder om verwijdering kunnen vragen van racistische of haatzaaiende reacties. Alle interactieve websites die lezersreacties toestaan, zouden zo'n knop moeten hebben.
- Het moet eindelijk mogelijk worden websites aan te pakken waar de eigenaar zelf racistische en haatverwekkende inhoud op plaatst (zoals Radio Islam en Stormfront), ook als die in het buitenland worden gehost, bijvoorbeeld door uploaders aan te pakken of via diplomatiek overleg.
- Justitie dient de mogelijkheden te onderzoeken voor actie in EU-verband, bijvoorbeeld door aansluiting bij het Duitse initiatief om in de VS aan te dringen op het verwijderen van nazisymbolen en ander verboden materiaal met een beroep op in de VS geldende regels tegen het opwekken van haat.

Educatie

- Holocausteducatie op scholen is van groeiend belang. Daaraan moet meer en vooral anders aandacht worden besteed. Holocaustherdenking en -educatie moeten niet langer eenzijdig de overeenkomsten benadrukken tussen de Holocaust en 'andere erge dingen' in de wereld van nu. Het moet duidelijk zijn dat genocide fundamenteel anders is dan een politiek conflict waarbij slachtoffers vallen, hoe erg men dat ook vindt.
- De steeds verder 'algemeniserende' wijze waarop 4 mei wordt herdacht werkt Holocaustvergelijkingen in de hand en moet in dit licht opnieuw worden bezien
- Om antisemitisme en andere vormen van racisme tegen te gaan zou het wenselijk zijn op veel grotere schaal projecten te ondernemen die mensen van alle leeftijden (inclusief autochtonen) bewust maken van hun eigen vooroordelen en die erop gericht zijn uitsluitingmechanismen te signaleren en bestrijden. Zulke projecten moeten bevorderen dat mensen elkaar behandelen als mens en niet als vertegenwoordiger van een groep, en moeten het besef aankweken dat niemand passief 'omstander' kan blijven bij gedrag dat schadelijk is voor de maatschappij.
- Een grondige evaluatie van leermiddelen en methoden die worden gebruikt in vakken als Wereldoriëntatie lijkt op zijn plaats. Ook bij sociaal-culturele activiteiten en inburgeringactiviteiten zou meer aandacht besteed moeten worden aan het vormen van een positieve identiteit, die niet alleen maar op religie stoelt. (Zie bijvoorbeeld de klacht van niet-religieuze immigranten binnen de PvdA onlangs in De Pers: "Je wordt hier geïslamiseerd waar je bij staat".)

Bijlagen

BIJLAGE I: Definitie en uitgangspunten antisemitisme

Definitie

De registratie van antisemitisme is complex. De zwaarte van de incidenten lopen sterk uiteen en de definitie van antisemitisme is niet voor een ieder gelijk. CIDI hanteert de volgende definitie van het begrip antisemitisme:

Het anders behandelen van Joden als persoon of als groep dan andere mensen of bevolkingsgroepen, in het bijzonder het zich vijandig opstellen ten opzichte van Joden op grond van vooroordelen.

Antisemitisme bestaat ook daar waar geen Joden zijn, daar waar zich geen Joden aandienen om haatgevoelens tegen te uiten. Zo wordt het woord 'Jood' gebruikt als scheldwoord. Joods zijn is iets negatiefs, iets wat fout, slecht of verachtelijk is. Ook dit is antisemitisme, ondanks dat er waarschijnlijk geen Jood direct bij betrokken is.

Uitgangspunten

Deze rapportage heeft de volgende uitgangspunten:

- Er wordt onderscheid gemaakt tussen ernstige en overige incidenten. Onder ernstig wordt verstaan: fysiek geweld, bedreiging met geweld en schending van monumenten en synagogen.
- Interpretatieverschillen over incidenten zijn mogelijk. Zo kan het een vraag zijn of iemand in een ruzie werkelijk antisemitisch wordt bejegend, of dat het slachtoffer de ruzie als antisemitisch interpreteert. CIDI verkiest in geval van twijfel voor niet-opnemen, boven oneigenlijke discussies over het karakter van een opmerking.
- Regelmatige scheldpartijen jegens één en dezelfde persoon worden als één incident geteld. Dat geldt ook voor meerdere telefoontjes naar één en dezelfde persoon of instantie.
- Antisemitische uitlatingen gedaan op het internet worden niet opgenomen in de tellingen, omdat deze registratie door het Meldpunt Discriminatie Internet wordt gedaan.
- Bekladdingen worden alleen opgenomen, wanneer deze gecombineerd zijn met anti-Joodse uitlatingen of op Joodse gebouwen. Dit betekent dat hakenkruizen op viaducten, tunnels, e.d. niet worden geregistreerd.
- Het uitbrengen van de hitlergroet wordt alleen geteld wanneer deze in de richting van een Joodse persoon of instelling of tijdens dodenherdenking of bevrijdingsdag wordt gebracht
- Met een als Jood herkenbaar persoon worden personen bedoeld die een keppel dragen of anderszins door hun kleding als Jood herkenbaar zijn.
- Uitlatingen die anti-Israël zijn, hoe virulent ook, worden niet opgenomen. Beschuldigingen dat Israël mensenrechten schendt, de Palestijnen onderdrukt of oorlogsmisdaden pleegt, beschouwen wij als politieke uitingen. De grens wordt overschreden wanneer een directe verwijzing wordt gedaan naar het nazisme.

Concreet: de uitlating 'Olmert moordenaar' wordt niet opgenomen, 'Adolf Olmert' wel. Op het moment dat het gehele Joodse volk verantwoordelijk wordt gehouden voor wat andere Joden of voor wat Israel doet, beschouwen wij echter wel als antisemitisme. CIDI hanteert de – enigszins gewijzigde – door Peter Pulzer (Oxford University) onderstaande ontworpen toets.

Wanneer één of meerdere van onderstaande vragen met ja beantwoord worden, dan komt de persoon die de uitlating heeft gedaan in de gevarezone en wordt de scheidslijn tussen anti-Israel gedrag en antisemitisme al snel overschreden.

Heeft de betrokken persoon die de uitlating deed:

- Niet alleen specifieke individuen of organisaties in Israel bekritiseerd, maar ook anonieme collectieven, zoals de Joodse lobby, de Joodse gemeenschap of de Joodse stem?
- De economische positie van Joden, betrokkenheid van Joden bij media of één van de andere zogenaamde Joodse eigenschappen benadrukt of overdreven?
- De Israelische regering vergeleken met nazisme en het optreden van het Israelische leger met de SS, Holocaust of genocide?
- Om boycotts en sancties gevraagd die alleen tegen Israel gericht zijn, terwijl hij dat nog nooit heeft gedaan bij andere ernstige zaken in deze wereld?

Als het om beeldmateriaal gaat, dan luidt de aanvullende vraag:

Heeft de kunstenaar/tv-maker:

- De davidster gebruikt om Israels militaire apparaat te identificeren?
- Met een keppeltje Israelische politici aangeduid?
- Swastika's gebruikt om de Israeli's of zionisten te identificeren?
- Israeli's of zionisten geportretteerd op een voor Joden karikaturale wijze?

Bij het analyseren van de e-mails is dit als volgt vertaald:

Joden/Israeli's/Israel worden omschreven als nazi's/met nazi-terminologie/symbolen

Joden/Israeli's enz zijn de bron van alle/allerlei kwaad

Joden/Israeli's enz zijn uit op geld/rijk enz.: cliché's over Joden en geld

E-mailer zegt nu wel allerlei lelijks over Joden/Israeli's enz, maar zijn ouders/familie hebben Joden geholpen, resp. zelf veel geleden, resp. e-mailer was altijd een vriend van Joden/Israeli's enz

Wat Joden/Israeli's enz doen is vergelijkbaar met/erger dan de Holocaust

Joden/Israeli's enz hadden allemaal dood ontmoeten/ zijn volkomen terecht vermoord / moeten alsnog allemaal dood / eigen schuld

Joden/Israeli's enz. moeten beter zijn dan anderen (maar zijn slechter) / hadden iets geleerd moeten hebben / hebben niets geleerd of juist slechts geleerd vanwege vervolging algemeen/Holocaust

Joden/Israeli's enz streven naar wereldheerschappij / hebben de wereld/VS/Europa in hun macht

BIJLAGE II: De incidenten in cijfers en tabellen

Tabel 1: Aantal incidenten 2007, 2008 en Gaza naar soort*

'Real life' uitingen	2007	2008	Gaza
Geweld	1	2	3
Bedreiging	2	3	6
Vernieling Joodse doelen	2	0	5
Bekladding Joodse doelen	4	2	1
Overige Vernielingen/Bekladdingen	12	7	7
Schelden	8	17	2
Telefoon	2	2	5
Totaal	31	33	29

Schriftelijke uitingen	2007	2008	Gaza
Brief fax flyer sticker	9	8	6
E-mails	4	30	48
Totaal	13	38	54

Omgeving	2007	2008	Gaza
Buren/buurt	3	3	1
School	6	8	4
Werk	4	5	0
Totaal	13	16	5

Maatschappelijk domein	2007	2008	Gaza
Sport/overige koren	7	6	1
Media	4	7	2
Demo's	2	0	7
Extreem-rechts	8	5	
Boeken ed.	2	3	0
Muziek	1	0	0
Totaal	24	20	10

* Gegevens van andere organisaties waarvan een omschrijving ontbreekt zijn niet opgenomen, ook om eventuele doublures te vermijden. Dit geeft een lichte vertekening naar beneden voor 2008 en Gaza.

Tabel 2: E-mails: Antisemitische elementen *

Inhoudselement	2007	2008	Gaza
 Joden enz.= nazi's	2	11	19
 Joden enz= demonisch	1	7	18
 Joden-geld stereotypen	0	1	4
 Holocaustontkenning	0	7	20
 Dood aan Joden enz.	2	15	23
 Joden moeten beter zijn	0	3	12
 Complottheorieën	1	5	6
TOTAAL aantal elementen	6	49	102
Aantal e-mails	4	30	48
Gemiddelde per e-mail	1,5	1,6	2,1

Tabel 3: Vijf jaar antisemitische incidenten in Nederland, naar soort

Verschijningsvorm	2004	2005	2006	2007	2008	Libanon	Gaza
fysiek geweld	5	9	6	1	2	0	3
bedreiging	15	14	9	2	3	0	6
schelden (incl burens, school ed)	78	42	42	25	35	6	19
vernietiging/beklad. joodse doelen	6	16	19	6	2	1	6
vernietiging/beklad. overig	35	29	20	12	7	0	7
sport	16	0	7	7	6	0	
e-mails	121	15	132	4	30	93	48
brieven, ed.	21	11	22	9	8	0	6
overig (incl media, muziek enz.)	30	21	10	15	15	2	3
Totaal	327	159	261	81	108	102	98

* Gegevens van andere organisaties waarvan een omschrijving ontbreekt zijn niet opgenomen, ook om eventuele doublures te vermijden. Dit geeft een lichte vertekening naar beneden voor 2008 en Gaza.